

ELOFIZETÉS

HELYREN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Ryfttér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 387.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Szerda, június 21.

Mai számunk főbb közleményei:

Uj közkórházat!
A papoktól az igazságügyig.
Bécsből Budapestre repülőgépen.
Chorin Ferenc ünneplése.
„Az asszony Ingatag” és egyéb szenvedések.

A nagy erőpróba.

Arad, június 20.

A kultusztárca körül folyó vita, mely a parlamentet és a közvéleményt heteken át foglalkoztatta, ma véget ért és kezdetét vette az igazságügyi tárca tárgyalása. Nagyobb és hosszadalmasabb viták most már csak az appropriációs javaslattal kapcsolatban várhatók, mivel ez a javaslat a kormány iránti bizalmat involválván, ismét bő alkalmat nyújt az ellenzéknek bizalmatlanságának és harcias állásfoglalásának megindokolására.

Mivel pedig a kormány az idő rövidsége miatt újabb indennitást is kér s ezt Lukács ma be is jelentette a Háznak, az ellenzék, ha kedve telik benne és ha az ország legfontosabb érdekeinél is többre becsüli a haszon-talan időpocsékolást, könnyű szerrel elérheti azt, hogy a katonai javaslatok parlamenti tárgyalása lehetőleg kitolassék. Justh különben is ma már kijelentette, hogy csak azért is kitolja a véderőjavaslat tárgyalását őszig.

Nem tudjuk mit akar tulajdonképpen elérni az ellenzék ezzel a taktikával? Hisz' az ellenzék is tisz-

tában lehet a kormány abbeli szándékával, hogy a katonai javaslatokat megszakítás nélkül és ha kell az egész nyári szezon igénybevételével fogja letárgyaltatni. Ha pedig az ellenzék ennek dacára mesterségesen megnyújtja a költségvetési vitát, más oka nem lehet, mint az, hogy ez az ellenzék nem igen mer belekezdeni a katonai javaslatok érdemleges megvitatásába. Hisz ha a véderőreform és az az-zal kapcsolatos javaslatok csakugyan olyan rosszak volnának, mint amilyenek az ellenzék egy része azokat feltüntetni szeretné, épen az oppozíciónak állana érdekében, hogy ezek az „országrontó javaslatok” minél előbb kitűztetvén tárgyalásra, azoknak rossz-sasága és veszedelmessége ország-világ előtt demonstráltassék.

Abból a szándékos huzavonából, a mit a parlamenti oppozíció a költségvetési vitának ok nélkül való kinyújtásával csinál, könnyű szerrel megállapítható, hogy ez a mostani időpa-zarlás nem azért van, mintha az ellenzék minden áron ülésezni akarna egész nyáron át, hanem ez a taktikázás csak arra való, hogy a véderő-vita, mely hivatva lesz kideríteni az ellenzéki ráfogások teljes alaptalansá-gát, minél későbbre halasztassék.

Amde minél bizonyosabb, hogy tárgyi alapon és érdemleges argumen-tálással az ellenzék négy hétig sem állhatja a vitát, annál valószínűbb, hogy a gyengébb elemek, ha egyéb

okból nem, hát készületlenségük és gyengeségük palástolása végett azon lesznek, hogy a véderővitát kizök-kentsék a rendes kerékvágásból. Ha ez megtörténne, a kormánypárt feladata leendő megvédeni a többség jo-gaival oly szorosan egybekapcsolódó parlamentárizmust. A nemzeti munka-pártra nézve a véderővita tehát az a nagy erőpróba lesz, amely bizony-ságot fog tenni a jelenlegi többség ere-jéről és uralmi hivatottságáról.

Igaz, hogy ez a párt már nem egyszer lanyhaságot is tanusított bi-zonyos kérdések elintézésében és talán olykor nagyobb önmegtartóztatás is helyén való lett volna némelyek ré-széről, de általában és egészében a nemzeti munkapárt mindeztideig hiven és lelkiismeretesen felelt meg a pozi-ciójából folyó köteleknek. Annál in-kább remélhető tehát, hogy a mikor napirendre kerülnek azok a nagyfon-tosságú katonai javaslatok, melyek-nek megoldatlan volta éveken át aka-dályozója volt a nemzet és a dinasz-tia közti jó viszony helyreállításának, a guvernementalis többség tudni és teljesíteni fogja kötelességét. Miként Nelson a tratalgári ütközet előtt meg-követelte azt embereitől, akként Khuen-Héderváry miniszterelnök is elvárhatja most pártjának minden tag-jától, hogy mindenki teljesítse köte-lességét.

Mert a véderőjavaslatokat nem az ellenzék támadásai, hanem csak a

Kolibri kisasszony jó hire.

Irta: Dr. Irsel Arthurné.

Odalenn az Alföldön, ahol jó években min-den oly pompásan kalászba szökken, mintha a föld alig tudna betelni a termékenység ki-mutatásával, ott ringott Kolibri kisasszony böl-csője. Hét hatalmas, magasnövésű legénynek adott életet ugyanaz a parasztasszony. Vala-mennyi, még csak félig felnőtt korban, nagyobb a szélesebb vállu volt, mint az apjuk, aki pe-dig maga is derék szál ember volt. Azután hosszabb pauza után jött a lány, a Marcsa. Már születésekor szokatlanul kicsiny és gyöngéske volt.

— Hát csak olyan, mint afélelány — mon-dogatta az apa megvetően s kicsi voltának nem tulajdonított jelentőséget.

De amikor egy év elmúlt s azután még egy, s a Marcsa alig nőtt valamit, a szomszédok pedig a fejeiket összedugdosták, akkor ju-tottak a szülők tisztába azzal, hogy a leány abnormitás, torz-született volt. Egészen arányo-san fejlődött ki, élénk, eleven volt, de a ter-mete olyan volt, mint valami kicsi babáé.

Amikor a Marcsa három éves lett, de csak egyévesnek látezott, még egy testvérkét kapott: egy öcsikét. S kiszámíthatatlan módon, mint amilyen a természet általában, ez a fiú is törpe lett.

A két testvér felnőtt; szellemileg jól ki-fejlődött, sőt jobban, mint a többi testvér, de olyan kicsinyek maradtak, mint a kétéves gye-

rekek. E mellett természetük arányos és csinos maradt s olybá tűntek föl, mint kedves játékbabák. A szülőknek szálla volt szemökben a törpe testvérpár. Egyrészt szégyennek tartották, hogy ily teremtményeknek adtak életet, más-részt semmiféle munkát nem végezhetek s fő-löslegesen ételfogyasztók voltak. Nem szereti az ilyeneket a paraszt.

Amikor Marcsa tizenhárom s öcsese, a Ferkó tíz éves lett, tudomást szerzett róluk va-lahogy egy impresszárió, aki a világ minden részéből összeválogatott magának már akkor ilyen apró emberkéket s cirkusztruppá alakí-totta őket. Az Alföldre utazott; megnézte a testvérpárt s mert céljainak jól megfeleltek, tekintélyes összeget tett le a szülők kezébe, hogy átengedjék neki a törpéket. Ezek nagyon is szívesen mentek belé a jó üzletbe, mely egy csapásra megszabadította őket a fölösleges evőktől s még csinos summát is kaptak értük. Ezenkívül a vállalkozó arra is kötelezte magát, hogy a gyerekeknek jó hono-ráriumot ad. Így lett a Marcsából Kolibri kis-asszony s a Ferkóból Liliput herceg.

A Marcsa, már mint Kolibri kisasszony, megtanult lóháton ülni s kapott egy törpe há-taslovat, amelyen sikkes dreszben a magas is-kolát lovagolta. Ferkó, akinek jócska humora és nagy mozgékony-sága volt, a cirkusz „dum-mer August”-ja lett.

Igy járta be a testvérpár a groteszk kis cirkusz-truppal a félvilágot. Az egyik város-

ban hónapokig, a másikban hetekig, vagy csak napokig időztek. De mindenhol nagy tetszés-nek örvendtek.

A párnak tetszett a tarka változatosság s az impresszárió, akinek aranyat értek, minden képzelhető figyelemben részesítette őket.

Igy mult el év után. Már nem voltak gyerekek. Marcsa husz éves volt; Ferkó tizenhét. Sok pénz is kerestek, melyet haza küldtek, hogy a szülők földet vásároljanak rajta. Mert a jó, kövér alföldi anyaföldet tar-tották a legjobb takarékpénztárnak.

Sok emberrel és dologgal ösmerkedtek meg vándorlásaik közben. S ha mindig kö-rülvette is őket a mókás romlott és cinikus levegő, melyben mozogtak, mégis ez a miaz-matikus levegő mintha megállt volna gyer-meki tisztaságuk előtt. Ahogy piciny tes-tükön megmaradt a gyerekruha, úgy gyer-meki kedélyük és tisztaságuk is megőrizte tiszta mivoltát. Személyes sértésnek tartotta Kolibri kisasszony, ha jelenlétében kétértelmű tréfákat csináltak, absztrén célzásokat tettek, vagy udvarolgatási kísérleteket tettek, ami-lyen jelenetek a törpe-cirkusz kulisszái mögött is le szoktak játszódni. Ilyenformán művészi nevéen — a Kolibri kisasszony néven — ki-vül még a Nitouche kisasszony gunynével is illették.

Néha Marcsa a szerelem problémájáról is gondolkozott. Bábutestecskejében sohasem ébredezett valami, ami a talány exotikus ol-

kormánypárt erőtlensége juttathatná zátonyra. Mivel pedig az utóbbi eshetőség beálltát jóformán lehetetlennek tartjuk, a véderőjavaslatok törvénynyé való válásának az ideje kizárólag az ellenzéki harc szívósságától és terjedelmétől függ.

Ettől a harctól azonban nincsen oka tartani sem a kormánynak, sem a többségnek. Az ellenzék erőtlensége nyilvánvaló. Azonkívül pedig az ország nagy közvéleménye annyira meg van győződve a szóban levő javaslatok szükségességéről és kielégítő voltáról, hogy egy a mostaninál erősebb opposíció sem alterálhatná a javaslatok sorsát.

S ha azonkívül még a többség is kiveszi a maga részét ebből a harcból, csakugyan nem kerülhet sor arra, hogy az ország véleménye még egyszer megkérdéztessék a véderőreform dolgában.

Uj közkórházat!

(„A vagyon kötelez.” — A vegyvizsgáló állomás ellen.)

— Két közlemény. —

Irta: Adler Imre dr.

I.

Az utóbbi időkben a megyei közkórház kérdése foglalkoztatja komolyan az erre hivatott köröket s így remélhető, hogy előbb-utóbb e kérdés „saluti et solatio aegrorum” javára lesz megoldva. Aktuálisnak tartom e kérdéssel a nyilvánosság előtt foglalkozni, mert a kórházkérdése mai nap egy oly szociális kérdés, amely a publikum legáltalánosabb rétegeit érdekelheti. Sajnos a magyar provinc városokban a kórház fogalmához a még mindig a legrémesebb gondolatok fűződnek s a mi betegeink olyannyira irtóznak a kórházi kezeléstől, hogy csak a legvégső esetekben — s sokszor csak orvosi vagy hatósági kényszer folytán — hajlandók a kórházat felkeresni. Nálunk a beteg ember még nem iutott annak tudatára, hogy azt, amit egy szakszerű kórházi kezelés és gondos odaadó ápolás képes a betegnek nyújtani. Otthon, házi kezelésben sokszor még oly nagy anyagi áldozatok árán sem érhető el. Más kulturálatlanokban mint Németországban, Ausztriában a társadalom legjobb rétegei spontán keresik fel a kórházakat, klinikákat, mert ott megvan az a meg-

nyugvásuk, hogy szakavatott biztos kezekben jól vannak ellátva. A publikumnak a magyar provinc kórházakból való félelme részben talán jogosult is, mert a magyar vidéki kórházak egyike, másika nem halad a korral és épen-séggel nem képes annak megfelelni, amit egy modern kórháztól joggal megkövetelhetünk. Lassan-lassan nálunk is a régi, rozoga rendeltetésüknek megfelelni nemülő kórházakat modernnek és ujak váltják fel, s így a mai kulturfelépésünk idővel ebben az irányban is európai nívaura fog emelkedni. Reméljük, hogy Aradis nem sokára egy új, modern kulturintézménnyel fog gyarapodni, mert kórház és kultúra szinonim fogalmak s mert egy modern kórháznak épen annyi létjogosultsága van, mint színházaknak, kulturpalotáknak, muzeumoknak stb. Kíváncs voltam tehát, ha ez egyszer nem állanánk meg egyesek jóakarataánál, hanem ha a kórház-ügy mielőbb a legszélesebb alapon, minden kicsinyesség és szűkkeblűség nélkül lenne realizálható, kórházakat évszázadok számára szoktak építeni s ezért itt szűkkeblűségnek nincsen helye. Amit ma a legszükségesebből megtakarítani akarunk, azt holnap kétszeresen megfizetve kell pótolnunk. Igaz, a kórház-kérdés helyes megoldása is első sorban csak pénzkérdés, de ha milliárdokat fizethetünk oly intézmények létesítéséért és fenntartásáért, amelyek hivatva vannak háboru idejében a népet megvédeni, ugy hozhatunk a nép jóléte, egészsége, munkaképessége érdekében béke idején is egy csekély áldozatot. Nem hivatkozom amerikai viszonyokra, ahol minden keresetképes munkásköz állami vagyonnak és a nemzeti hatalom egyik fontos tényezőjének tekintetik és épen ezért meg is becsülik, nem gondolok Poroszországra, ahol a közjólétért rengeteg áldozatot hoznak, nem is akarok parallelt húzni a magyar és ausztriai viszonyok között, de nálunk is kell valamit tenni. Hiszen nem könyörödmány ez a városok részéről! A szenvedő, betegségbe esett polgár baját orvosolni, a megbénult munkaerőt ismét felsegíteni, keresetképesse tenni a polgárok összességének: a városnak, megyének kötelessége, s csak eminens érdeke lehet. De hát miből, ha nincs? hangzik erre a válasz. Nálunk a „desunt vires — laudanda est voluntas” elve húzódik végig az összes közegészségügyi reformok vonalán. Mi csak nyugat európaiaknak akarunk látszani, kikürtöljük a nagy világba, hogy mintaszerű közegészségügyi intézmények létesülnek Aradon, ez is lesz, az is lesz, de semmi sem lesz, marad minden a régivel a lehető legzsiláltabb közegészségügyi viszonyok mellett.

Az új kórház céljaira 2.400.000 korona van előirányozva, amelynek egy része már fedezve van; a még hátralevő hiányzó összeget nem lesz nehéz előteremteni. Minő fájdalmas érzés fogja el az embert, ha egy német orvosi szak-

lap egyik legutolsó számának hasábjain olvassa, hogy egy charlottenburgi házaspár 2 és fél millió márkát adott kórházi célokra; két sorral lejjebb pedig, hogy Chigagóban Durandur 1 és fél millió márkát, Silve ur Londonban 2 és fél millió márkát, Mackenzie ar 600.000 és Mosley asszony 800.000 márkát, Bécsben pedig egy jótékony nő 1 és fél milliót adományoztak ugyan-csak kórházi célokra; nálunk pedig egy megye, egy város kiküldött bizottsága abbéli aggodalmának ad kifejezést, hogy nehéz lesz a még hiányzó pár százezer korona fedezetet találni. Nem hinném, hogy épen a mi megyénk és városunk nábobjai zárkóznának el ama jogosult szociológiai tétel elől, hogy a „vagyon kötelez” s ne járulnának hozzá egy intézmény létesítéséhez, amelyre első sorban a nyomorban színlódó szegényebb sorsuaknak van szükségük, de amelynek indirekte a közegészségügyi viszonyok javulásával hasznát veszi a leggazdagabb is. Az ugynevezett „alapítványi ágyak” állami segély, esetleges ad hoc sorsjegyek kibocsátása jóval hozzájárulnak a cél megvalósításához. Másutt pénzintézetek évi tiszta jövedelmük bizonyos százalékát közjótékonycéllra, különösen kórházi célokra fordítják; miért ne lenne ez nálunk is lehetséges. Az amortizációhoz még jórésztben hozzájárulhat egy körülmény, amelyről később még részletesebben óhajtánék szólni, s a mely egy fizető osztály felelősségét várható. Nemkülömben még egy körülményre akarom felhívni az érdekeltek figyelmét. Szó van róla, hogy Arad városa egy vegyvizsgáló laboratóriumot akar létesíteni, s ezt illetőleg már az előmunkálatok meg is történtek. A ki közegészségügyekkel foglalkozik, csodálkozni fog azon, hogy a mi közegészségügyünk reformálását ott kezdjük, a hol azt más helyeken, miután már sok egyéb más üdvös intézmény létesített, befejezni szokták. Egy városi vegyvizsgáló laboratóriumot, a jelenlegi viszonyok mellett, teljesen feleslegesnek tartok. Egy ily intézmény a város évi költségét 6000—8000 koronával, — hanem jóval többel — terhelné meg, s a mit vele elérhetnénk az még csak megközelítőleg sem lenne aequalens az érette hozott anyagi áldozatokkal. Berlinnek van egy „Kais-Reich. Gesundheitsamt”-ja, amely magas tudományos színvonalon áll, s amely tényleg elsőrangú közegészségügyi tényező. Bécsnek azonban mind eddig nem volt hasonló intézménye. A mi városunk egy ily intézmény létjogosultságához oly kicsinyke, nálunk oly sok minden más felletle szükségesebb közegészségügyi intézkedés lenne előbb keresztül viendő, hogy ezek nélkül egy városi vegyelemző laboratórium egy végtag fej és törzs nélkül.

(Vége következik.)

dalára vonatkozó felvilágosítást adhatott volna neki.

Szerellem? Látott liaisonokat; látott házasságokat; látott válásokat; hallott trágárságokat s az egyetlen, amit ilyenkor gondolt, az volt: pfuj, milyen rut!

Roppant büszke volt arra, hogy ő, a szegény, kicsi törpelány, tisztességes nő. Emlegette is ezt minden alkalommal s nem felejtette el leveleiben, amelyet nagy ritkán küldött haza, megjegyezni: „Hála istennek, tisztességes vagyok!” A Ferkót néha össze is szidta, ha az — véleménye szerint — szóban-gesztusban az illendőség határára túlt. Ilyenkor Ferkó a maga módja szerint, koráven voltához képest állt boszut, aggszűznek mondván testvérét, ami Kolibri kisasszonyt dühbe hozta, mert az volt a véleménye, hogy csak tőle függ, mikor akar háztartást alapítani.

— Miért ne? Van elég kicsi férfi a világon — szokta volt ilyenkor mondani. De ilyenkor egyáltalában nem gondolt a trupphoz tartozó többi törpére.

— Ha elegendő pénzem lesz és tisztességes maradok — tette hozzá — akár milyen partit csinálhatok.

Néhány hónap óta a cirkusz Párisban volt. Huzamos ideig nagy kedveltségnek örvendett s a kicsiny emberkének napról napra zsufolt házak előtt végeztek produkcióikat. Azonban az érdeklődés lassankint megcsappant. Amikor már egy teljes héten át csak félig telt ház előtt játszottak, az impresszáriónak fényes ötlete tá-

madt arra vonatkozólag, hogyan lehet a publikum érdeklődését újra fölébreszteni. Este, az előadást megelőzően a manege be lépett s ezt a beszédet intézte a közönséghez:

Hölgyeim, uraim! Elnézést kérek, hogy Kolibri kisasszony és Liliput herceg, társulatunk két sarja, nem vehet részt a mai előadásban. Ők ugyanis ma délután, miután házasságukba beleegyezésmet nem adtam, kerekelt oldottak. A rendőrséget mozgósítottuk. S ha sikerül őket kézrekeríteni, akkor a legközelebbi alkalommal jegyesek gyanánt fognak a nagyérdemű közönségnek bemutatkozni.

Harsogó kacagás követte az impresszárió beszédét. A két törpe, mint szökevény szerelmes pár! Az nagyon is komikus volt.

*

Olakin azonban a cirkuszfolyosón, mely a manege-be vezetett, ott állt Kolibri kisasszony, vagyis Nitouche, a Nebántsvirág és hallotta a szörnyű sértés, a borzalmas hazugságot, melylyel ez az ember kiszolgáltatta őt a közönség kacagásának. Hogyan? Azt merete mondani, hogy ő, Kolibri kisasszony, aki már egy durva éle hallatára is elpirult, megszökött egy férfi vel? Hiába vigasztalták kollégái, hogy hisz Liliput herceg az ő öccse.

— Hisz ezt egy árva lélek sem tudja — válaszolta, — sőt akkor sem hinnék el, ha megmondták volna neki. Nem! Senki sem veszi le már rólam, hogy romlott személy vagyok. Senki! Senki!...

Kezét tördelte és zokogott, mialatt Ferkó ott állt és kacagott a jó tréfán.

Az impresszárió ajándékkal akarta kien-gesztelni. A többiek évdtek vele, vagy vigasztalták. Kolibri kisasszony pedig sápadtan, kisírt szemekkel ment a szobájába, amelyet két női kollegával osztott meg és lefeküdt. Egész éjjel nem jött álom a szemére.

Másnap minden újság hirt adott a szökevényről, de hozzáfűzték a megnyugtató hirt, hogy a szökevényeket sikerült kézrekeríteni.

Este zsufolásig tele volt a cirkusz. Csak nagy nehezen, fenyegetésekkel és ígéretekkel lehetett a törpe lányt rábírní, hogy öltözködjék.

Amikor a pony hátán belovagolt a manegebe, a szokott taps helyett zugó és harsogó kacaj fogadta. Halálsápadtan ült a lovon: mechanikusan végeztette törpe lovával a szokott produkciókat. Azután kilovagolt a manege-ből, miközben a közönség tapsai kísérték. De semmi hatalom nem tudta rábírní, hogy újra kilépjen a tapsoló, gunyolódó és nevető publikum elé.

Az előadást folytatták. Liliput herceget ugyanaz a kacagás fogadta. Ő felhasználta az alkalmat, hogy szokott tréfáihoz néhány újat, aktuálisat fűzzön, amit a közönség derülten fogadott. Senkisem törődött már Kolibri kisasszonnyal.

A Marcsa szívében nagy, kegyetlen fájdalom dult. S ez a fájdalom nem volt türhetőbb

A papoktól — az igazságügyig.

(A képviselőház ülése.)

Távirati tudósítás

Budapest, június 20.

A képviselőház ma megkezdte az igazságügyi költségvetés tárgyalását. Ezt megelőzőleg a papokról vitáztak, majd Rakovszky István megkötötte az összeférhetlenségi törvény revíziójára vonatkozó indítványát, melyet a Ház nagy többséggel reggel elvetett.

Elnök: Berzeviczy Albert.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

Lukács László pénzügyminiszter beterjeszti az újabb egyhavi indemnitásról szóló törvényjavaslatot, a melyet a pénzügyi bizottsághoz utasítanak.

(A papok és az óvszerek.)

Szmrecsányi György (néppárti) napirend előtt szóvá teszi Sándor Pál tegnapi beszédének azt a részét, a melyben azt állította, hogy egy belvárosi üzletben főleg a papok vásárolnak óvszereket. Azt mondja, hogy a radikális irány képviselői egy idő óta főleg a római papságot gyalázzák és sajnálják, hogy ez a tendencia bevonult a parlamentbe is. Hibáztatja, hogy az elnök tegnap nem utasította rendre ezért Sándor Pált. Kijelenti, hogy tegnap elment az illető belvárosi üzletbe és ott a főnök azt mondta, hogy nála egyetlen katolikus pap se vásárolt óvszereket. Ilyenformán félrevezették Sándor Pált és elvárja tőle, hogy a megértett papi testülettől bocsánatot kér.

Sándor Pál (munkapárti) sajnálatát fejezi ki, hogy a vita hevében olyat mondott, a mit higgadtabb megfontolás után nem mondott volna. Nagyrabecsüli a kat. papságot és szávaiból semmi gyalázkodást nem lehet kiolvasni. Elnöki rendreutasítást nem érdemelt meg. Különben épen néppárti érzelmű képviselő volt az, a ki a multkor elnöki rendreutasítás nélkül meg akart gyalázni egy pap-képviselőt.

Elnök figyelmezteti a képviselőket, hogy nincs joguk belevonni az elnökséget a vitába.

Sándor Pál végül kijelenti, hogy tegnapi adatait egy kat. képviselőtől kapta. Azonban sajnálja, hogy adatait felhasználta.

(Az összeférhetlenségi törvény ellen.)

Rakovszky István (néppárti) megokolja multkor beadott indítványát az összeférhetlenségi eljárás súlyosításáról. Erre az indítványra

és kevésbé keserű, mert egy törpe lány szívet tépte.

Tönkretették jó hírét. Könnyelmű teremtesnek tartották. Kinevették, megvetették!...

Fülében zugott az emberek nevetése és mindig újra hallotta az impresszárió cinikus szavát:

Kolibri kisasszony kerekelt oldott!

Nem! Ezt nem tudta túlélni! Vette a kabátját és a kalapiát és a cirkusz közelében lévő kis szatócsboltba sietett. Ott sok gyujtót vásárolt. Még gyermekkorában történt, homályosan emlékezett rá, hogy odahaza az Alföldön, egy leány gyujtóval megmérgezte magát, mert a gyermekének nem volt apja. S Kolibri kisasszony is így meggyalázottnak képzelte magát...

Azután nazament; lekaparta a gyujtókat: feloldotta vizben; egy matyánkot mondott. Majd megitta az oldatot és lefeküdt, hogy meghaljon.

Amikor női kollégái néhány órával később a szobába léptek, a kis társnőt hörögve, nyögdecselve találták. Lármát csaptak rögtön. Orvost hívtak: a miután az erős foszforszag minden kétséget eloszlatott, azonnal gynomormosást alkalmaztak és ellenszert adtak neki.

Nyolc napig feküdt Kolibri kisasszony betegen a kórházban. Azután gyógyultan elbocsátották. De a világ semmiféle hatalma nem bírta rá, hogy újra föllépjen a cirkuszban.

Hazament az Alföldre, ahol senki sem tudott róla, hogy Kolibri kisasszony nem volt tisztességes személy...

a legutóbbi két ítélet (Lévay, Széchenyi) indította.

Elnök figyelmezteti Rakovszkyt, hogy nincs joga bíráltni a Ház bizottságának ítéletét.

Rakovszky István tudja, hogy az elnökkel nem polemizálhat, de ha nem engedik érdemben beszélni, úgy kénytelen lesz elállani a szótól.

Elnök azt hiszi, hogy Rakovszky jól ismeri a házszabályt és meg fogja találni a módot, hogy a házszabály sérelme nélkül indokolhassa meg javaslatát.

Rakovszky István erre folytatja beszédét és hosszasan ismerteti, hogyan jött létre hosszú küzködés után az összeférhetlenség ügyének törvényes szabályozása. Hivatkozik az érvényben levő törvény előkészítésénél elhangzott érvekre és bírálja a Széchenyi-ügyben hozott ítéletet.

Elnök nem engedi a konkrét ügy bírálatát. (Zaj.)

Rath Endre: Hát a Kuriát nem lehet bíráltni? (Zaj.)

Rakovszky István felolvassa Rohonyi Gyula beszédét, a melyet a törvény alkotásánál mondott és a melyből kiderül, hogy a bérleti viszonyokra is alkalmazandó a törvény. Így gondolkodott Szilágyi Dezső is. A Lévay-ügy felháborítóbb, mint a Széchenyi-ügy. Személyeket olvas fel Deák Ferenctől annak bizonyítására, hogy ő milyen szigorúan magyarázta a képviselők függetlenségét. Ugy látszik, a két érdekelt képviselő is elszégyelte magát, mert az ítélet után hosszabb szabadságot kértek. Pedig Lévay ur szakértelmére a Pool-szerződés tárgyalásánál az országnak nagy szüksége lett volna. (Derűtség.) A munkapárton csak 20—30 ember van érdekelve közgazdasági ügyekben, nem az egész párt. Hát egy kis csoportért miért exponálja magát a nagy párt? Fel akarja olvasni a Pesti Hírlap akkori vezércikkét, a mely a legbrutálisabban sérti a Házat.

Elnök figyelmezteti, hogy azért, amit a képviselő felolvas, ő felelős. (Zaj.)

Polónyi Géza: Van szólásszabadság?

Elnök: Szólásszabadság igen, de sértésszabadság nincs! (Taps.)

Rakovszky István vitatja a jogát, hogy indítványának indokaként bemutatassa azokat a körülményeket, amelyek őt indítványa megtételére késztették. Az elnök az ő jogát korlátozza. (Zaj.)

Elnök: Csak arról van szó, hogy ha a cikkben sértés van, azzal Rakovszky ne azonosítsa magát.

Rakovszky István felolvassa a cikket és kérdi, hogy jönnek hozzá az érdektelen képviselők, hogy ilyen hangon aposztrofálják őket? Az elnök, ugyilátszik, nem szerencsésen választotta ki azt a 80 képviselőt, akikből a zsűrit ki kell sorsolni és ez az oka mindennek. A 80 képviselő között sok olyan van, akik az inkompatibilitási törvény megalkotásakor a törvény ellen foglaltak állást és ezek bizony nem alkalmazhatják elfogulatlanul azt a törvényt, amely ellen ők körömszakadtáig harcoltak. (Taps a baloldalon.)

Elnök kijelenti, hogy a törvény rendelkezései szerint állította össze a névsort, a mely nagyjában egyezik a koalíció-korabeli névsorral. (Helyeslés.)

Rakovszky István kijelenti, hogy az elnök jóhiszeműsége kétségtelen, de eljárása bírálat tárgyává tehető és ő ezen jog alapján szólott. Indítványának lényege az, hogy a tapasztalatok alapján a közigazgatási bíróságra kell bízni a jövőben az összeférhetlenségi ügyekben való bíráskodást. A politikai tisztesség nevében kéri indítványának elfogadását. (Szónokot a baloldaltól számosan üdvözlik, köztük Justh Gyula és Andrássy Gyula is.)

Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök kijelenti, hogy a törvény revíziójának szükségét ő is elismeri. A főszabály a függetlenség védelme és ennek az érdekében kész a törvényt a cél javára megváltoztatni. Ezért nem fogadja el Rakovszky indítványát, mert nem akarja a konkrét ügyekben előadott nézeteit magáévá tenni. A két utóbbi ügy nélkül is szükség van a revízióra és a választási törvény megalkotásának időpontjában javaslatot fog majd előterjeszteni az összeférhetlenségi törvény megváltoztatásáról is. (Helyeslés jobbról.)

Elnök jelenti, hogy husz képviselő névsze-

rinti szavazást kért, amit elrendelt. Szavazás előtt az ülést öt percre felfüggeszti.

(Szünet után.)

Elnök bejelenti, hogy a Ház 107 szavazattal 47 ellenében elvetette Rakovszky István indítványát.

Szmrecsányi György bejelenti Beszkid Antal mentelmi jogának megsértését, amely ügyben Beszkid holnap interpellálni is fog.

Elnök indítványára utasítja a Ház a mentelmi bizottságot, hogy Beszkid Antal ügyéről három nap alatt tegyen jelentést.

(Az igazságügyi tárca.)

A Ház ezután áttér az igazságügyi költségvetés tárgyalására.

Nagy Ferenc előadó ismerteti a költségvetést; az automatikus előléptetést az elsőfoku bíróságnál elvben helyesli, valamint helyeselné azt is, ha ügyvédek nagyobb számban neveznének ki bírói állásokra.

Szalay László a Kossuth párt nevében viszszautasítja az igazságügyi költségvetést. Hosszasan foglalkozik a polgári perrendtartással, melynek egyik nagy hibája, hogy a könyvkivonati követelések ügyében nem biztosítja a viszonyosságot Ausztriával. A bíróságoknak ügyvédekkel való fölfrissítését nagyon ajánlaná.

Szekely Ferenc igazságügyminiszter: Senki se nevezett ki annyi ügyvédet, mint én!

Szalay László a telekkönyvi betétszerkesztés gyorsítását és a javító intézeti rendszer további fejlesztését is kívánja.

Niamessny Mihály az általános polgári törvénykönyv ügyével foglalkozik: ismerteti a törvény előkészítésének eddigi munkáját, mely iránt a közvélemény szerinte érthetetlen közömbösséget tanusít. Tudja, hogy a magánjog kodifikációja nem könnyű dolog, de reméli, hogy a javaslat mielőbb a Ház elé kerülhet. A költségvetést megszavazza.

Rath Endre kéri, hogy beszédét holnapra halasztthassa.

Elnök: Mivel még csak félhárom, ezt a kérést még elő sem lehet terjeszteni.

Lengyel Zoltán a házszabályok címén szóval fel és pártolja Rath Endre kérését.

Elnök: A házszabályok előtt mindnyájunknak meg kell hajolnunk.

Rath Endre az igazságügygel szemben elhangzó panaszokat ismerteti. Elsősorban a bírák fizetésrendezéséről szól. Támogatja jogos kívánságaikat. Panaszolja, hogy a törvények későn nyomtatnak ki. Megszüntetendőnek tartja a díjtalan joggyakornoki intézményt. Sürgeti a jegyzői kar helyzetének javítását. Határozati javaslatot nyújt be aziránt, hogy a jegyzői karnak egy része a kilencedik fizetési osztályba soroztassék be. Foglalkozik a kezelő személyzet fizetésének javításával és a státusz rendezéssel. Végül kijelenti, hogy a költségvetést nem fogadja el.

Ezután a vitát félbeszakították. Megállapították a holnapi ülés napirendjét. Az ülés négy óra tíz perckor ért véget.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A gyilkos erdész növendék. A szegedi kir. ítélőtábla nétfőn tárgyalta Schébor Oszkár erdész-növendék bűnügyét. Schébor tudvalevőleg agyonlőtte Mihó Teréz vásárhelyi leányt, aztán öngyilkosságot kísérelt meg, de az utóbbi terve nem sikerült. A szegedi kir. törvényszék büntetőtanácsa a szerencsétlen fiatallembert, aki tettét reménytelen szerelemből követte el, fölmentette. Az ügyészség fölbbezett s az ítélőtábla ma foglalkozott a bűnüggyel. A kir. ítélőtábla a törvényszék fölmentő ítéletét helybenhagyta, amiben a főügyészség is megnyugodott s így az ítélet jogerős. Schébor Oszkár tehát két évi bűnügyi eljárás után folytatja tanulmányait az erdészeti akadémián.

§ Visszavont petíció. Befejezett vizsgálat után a Kuria első választási tanácsa mára tűzte ki Bethlen István gróf képviselő marosvásárhelyi mandátuma ellen benyújtott petíció tárgyalását. Mivel azonban a kérvényezők a petíciót a minap visszavonták, a Kuria a további eljárást megszüntette s a peticionálókat

összesen tizenhét ezer korona költségben marasztalta el.

§ Walburg bárót elítélték. *Budapestről* jelentik: Nagy feltűnést keltett annak idején az a bűnpör, amely Walburg Ernő báró hajdani katonatiszt elítélésével végződött, aki mint az elhunyt Ernő királyi herceg természetes fia, pörrel támadta meg apja hagyatékát. A nagy családos embert egy előkelő fővárosi kávéház fizetőpincérül alkalmazta, de csakhamar kiment a divatból s mint könyvügynök tengette életét. Legutóbb Fényes Péter fővárosi festékkereskedő szolgálatában állott, akitől három évvel ezelőtt hamisított megrendelésekkel nyolcvan négy koronát csalt ki. A festékkereskedő följelentette hűtlen alkalmazottját s bár panaszát később visszavonta, a budapesti büntető törvényszék család vétsége miatt egy napi fogházra ítélte a nagy nyomorával védekező vádlottat. A királyi tábla ma jóváhagyta a törvényszék ítéletét.

„Az asszony ingatag” és egyéb szenvedések.

(Panaszáradat az aradi rendőrségen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 20.

Nem kívánjuk, hogy Arad utcái rozsmaringtól legyenek szagosak és nem rajongunk valami epedően a muskátliis ablakokért. A falu idillikus csendje is csak változatosság, pihenés kedvéért kedves előttünk és sokkal szívesebben hallgatjuk a gyári szirén, mint a vadgalamb bugását. Mert lehet az erdő akkor szép mikor zöld és a vadgalamb benne költ, de a városhoz úgy illik, hogy zajos, lármás és hangos legyen. Vannak emberi fülek, — különösen az írókat szerelte fel a természet igen finom ilyenmü hangfelfogó készülékekkel, — melyek már messziről meghallják a városok ugynevezett „moráját”, azt a jellegzetes hangzavart, mely ezer és ezer forrásból indul ki és mikor egyesül akkor a város ipari, gazdasági és társadalmi erejének a mértékévé válik. Van idő mikor ez a moraj, mint a tengeri vihar kísérője, félelmetes, végzetes és valami nagy erupciónak az előjele. És így tovább. Igen változatos gondolatokat lehet kipróbálni a városi élet zajos és hangos és lármás megnyilvánulásából. Aszerint, mint a hogy az ember épen diszponálva van.

Voltak próféták, akik például Babylont, a nagy bűnök központját úgy jellemezték, hogy ott minden kő és téglá kiabál, lármázik és a város bűnösségét hirdeti. Ezért aztán meg is jósták, hogy az ur haragja elpusztítja és kő-kövön nem marad.

Igen komoly történetírók viszont leteszik a főesküt arra, hogy forradalmak kitörése előtt hallható már a városban az a viharhang, mely a forradalom előjele. Rendesen dal alakjában jelentkezik.

Aradon viszont rendőri panasz alakját veszi fel. Arad zaja, lármája és hangossága ellen minden oldalról, a társadalom minden rétegéből a város lármáját is túlharsogó panaszok érkeznek a rendőrségre. Orvosi bizonyítványokkal felszerelve rohannak az emberek a rendőrségre és ott mint egykor Brutus a Caesar harminckét sebből vérző testét mutatva a római népnek, azt felláztatva, úgy mutatják nekik is tönkre tett idegeiket, megsiketült füleiket, álmatlanságtól vörös szemeiket Greén Nándor főkapitánynak és a zaj, lármá eltiltását követelik tőle. Követelik hangosan, lármázva és kiabálva úgy, hogy a főkapitány már csak harsogó hangon képes beszélni, tárgyalni a városi hangzavar áldozataival.

— Valóságos pokol ez a város — zugta valamennyi panaszos és a főkapitány kénytelen volt igazat adni nekik, mert ő egyedül volt, amazok

pedig valóságos légióvá szaporodtak. Mind azt követelte a főkapitánytól, hogy tegyen szordinót erre a zivajos városra, mert különben még nagyobb lesz — a láрма.

Varjassy Lajos polgármester mint közvetítő jelent meg elsőnek a főkapitánynál.

— A Kápolna-utcai lakosok panaszát — úgy mond — tolmácsolom nálad. A verklisek, a kintornások egész nap ebben az utcában nyeggetik, kinozzák szerszámaikat és kiköltözésre kényszerítik a lakókat. Segíts rajtuk.

Azonnal ment a parancs. Előállították az összes verkliseket és szigorúan meghagyták nekik, hogy csak a külvárosok lakóit boldogítsák zenei előadásukkal.

Alig távoztak a kintornások, jött Avarffy Géza.

— Remegek a fájdalomtól — szólott a *Költő álma* című tragédiának jeles írója. — Az utcámban száguldó automobilmek és kerékpárok túlkölése, csengetése tönkreteszik idegeimet, zavarnak munkámban. Valóságos zenekarok vannak egy-egy automobil kürtben elhelyezve és ha nem terem a rendőrség csendet, kénytelen leszek abba hagyni az írást.

Greén főkapitány ígéretet tett, hogy betömeti az autó kürtök hangos száját.

Majd pedig jött egy megtört, sokat szenvedő és ezért igazán csendes ember. Halkan könyörgött.

— Uram — mondotta — a leányom súlyos beteg, a halállal vívódik és míg mi a légy dongását is elnémitjük körülötte, addig a szomszédos, *Vlătt-féle* ácsztepen a motor olyan pokoli lármát csap, hogy beteg gyermekemmel együtt mi is a közeli megváltást könyörögjük már az ég urától.

— Rögtön üljön kocsiba az inspekciós tiszt — adta ki a parancsot a főkapitány — és haldéktalanul intézkedjék. Némuljon el a motor.

Meg is történt.

Alig huzta be az ajtót maga mögött a bánatos apa, kinyitotta azt egy magából kikelt, feldúlt ábrázatu férfiú.

— Főkapitány ur, ha istent ismer — ordította és bögte — tiltsa el az asszonyt attól, hogy ingatag legyen.

Greén abban a hiszemben, hogy örültem volna, hogy dolga hátra nyult a csengőhöz.

— Ne csöngessen főkapitány ur, jámbor és békeszerető ember vagyok én. De ha önt reggel fél hétkor egy gramofon a szomszédban azza kelti fel első álmából, hogy:

„Az asszony ingatag
hűtlen és csalfa lény...”

és este tizkor még mindig úgy inog ő nagysága, közben csak annyi változatosságra hajlandó, hogy míg nem csalfáskodik, addig egy katonabanda a Radetzky-indulót játszva felváltva a trauermarschal, akkor főkapitány ur bizonyára már az összes asszonyokat eltoloncoltatta volna Aradról. Sajnos, én ezt nem tehetem. Főkapitány ur tiltsa el az asszonyok ingását.

— Uram, felelte Greén, eltiltom a menydörögését, a tüzhányó kitörését, a tenger zugását, a Leviatan bögését, de az asszony ingásába nem kötök bele. Aki az asszonyokkal kikezd, maga kénytelen belátni, hogy Rigolettónak van igaza:

az asszony ingatag
hűtlen és csalfa lény...

A szerencsétlen ember megsemmisülve távozott a főkapitánytól és a rendőrök szánakozva néztek a szánandó alak után, aki gyakran oda kapott, ahol székel az agy és a nyílt utca során dalolni, táncolni se szégyelte:

„Az asszony ingatag
hűtlen és csalfa lény...”

Bécsből Budapestre repülőgépen.

— Bier főhadnagy megérkezett. —

Távirati tudósítás.

Budapest jun. 20.

Erős szél dühöngött az éjszaka Budapestén s azért a rákosi repülőtéren reggel csak néhány ember jelent meg, bár köztudomású volt, hogy Miller főhadnagy bejelentette indulását. Csakhogy Miller mégsem indult el Bécsből, mert ott ma reggel nagy eső kerekedett. Helyette váratlanul a Patosnál szombaton megrekedt Bier főhadnagy jött meg.

Háromnegyed hétkor azt az értesítést kapta a Magyar Aero-Klub, hogy egy repülőgépet láttak Nagymegyer fölött Budapest felé röpködni. Ettől a hírtől kezdve nem jött több értesítés. Egyszerre csak nyolcadfél órakor a főváros fölött megjelent egy kis fekete pont s rohamos gyorsasággal közeledett a repülőtér felé. Csakhamar kibontakozott a messziségből egy gyönyörű, karsu Etrich-monoplán. Elhaladt a Ferenc József-huszárkaszárnya fölött, aztán egy félkört irt le Kőbánya fölött.

A katonaság, husárok és tüzerek épen a repülőtéren gyakorlatoztak, amikor az aeroplán ott megjelent. A katonaság a térnek a hangárok és az igazgatósági épület felé eső oldaláról azonnal elvonult, hogy helyet adjon az aviatikusnak, de a repülőgép vezetője talált egy kis szabad helyet a tér tulsó végén s a gyakorlatozó katonák közepette, motorát elállítva, meredeken ereszkedett le a nyolc-tíz méteres szélben. Az aviatikus, amint földet ért a gép, kiugrott belőle. A közelben gyakorlatozó katonaság tisztjei köréje sereglettek s meleg üdvözlésben részesítették. Csakhamar a leszállás helyéhez érkezett Krisztinkovich Béla, az Aero-Klub igazgatója is, hogy az érkezőt fogadja. Az érkezést Krisztinkovich Béla igazgató 7 óra 35 perckor stoppolta.

Mindenki abban a hitben volt, hogy Miller főhadnagy érkezett meg, de a mikor az aviatikus bemutatkozott az öt üdvözlőknek, kitűnt, hogy Bier Henrik főhadnagy. A katonatisztek örömmel szorítottak kezét bátor bajtársukkal, s Bier ott a leszállás helyén elbeszélte nekik utját.

A gyönyörű Taube nevű gépet az elősiető mechanikusok Teleki Tibor gróf magyar aviatikus felügyeletével betölték a zászlódiszt öltött tizes számú hangárba. Bier főhadnagy az egyik huszártiszt által följánlott paripára ült s oda vágatott a tiszték társaságában a hangárhoz.

(A főhadnagy elbeszélése.)

A főhadnagy elmondta, hogy a vasárnapot Bécsben töltötte s tegnap ment vissza a gépéhez Patosra, a hol tudvalevően a mult szombaton kénytelen volt bécs-budapesti repülését megszakítani. A vasárnap este dühöngött vihar eltörte a repülőgép egyik szárnyát, de ezt a hibát sikerült hamarosan kijavítani. Már tegnap este akart startolni, de mivel a verseny föltételei szerint az érkezést napnyugta után egy órától egészen nap kelte után egy óráig nem mérik, lemondott az indulásról, mert nem tudta, hogy idejében Budapestre érkezik-e.

Ma reggel azután hat óra harminchét perckor elindult a géppel Patosról. Először egy kört irt le gépével a levegőben, de a magasban járó erős szél vagy tíz kilométerrel odébb vitte, úgy hogy nem tudott tájékozódni. Végre megpillantotta a Dunát, akkor aztán megtalálta a helyes irányt. Elhaladt Nagymegyer fölött s egyenes vonalban jött Budapest felé. A pilisi hegységekhez érve, ezerkétszáz méter magasságban egy kissé délnek vette az utját s nem Leány-

vár felé, mint tervezte. A Jánoshegyen keresztül repülve, érkezett Budapestre s egészen a város fölött haladva a Boráros-tér és az Üllői-ut fölött, mintegy kétszázötven-háromszáz méter magasságban ért a repülőtérhez.

A vakmerő légi utast a 10-es számú közös buszárezred tisztikara ma délből dezsónéire hívta meg. A főhadnagy délután három óra-kor kiment a repülőtérre, hogy gépét rendbe hozza.

Bier főhadnagy ezzel a repülésével természetesen pályázott a Zeitz díjára. Ha más aviatikus rövidebb idő alatt nem teszi meg ezt az utat, az 5 73 óra 50 perces útjával (beleszámítják a patosi veszteglést is) győztes lesz. Bier főhadnagy kijelentette, hogy arra az esetre, ha valaki a bécs-budapesti utat rövidebb idő alatt megteszi, mint ő, akkor még egyszer startol Bécsben a díjért, hogy jobb eredményt érjessen el. Patos Budapesttől mintegy százbusz kilométerre van levegővonalban s ezt Bier ötvennyolc perc alatt tette meg, ami óránként 124 kilométeres gyorsaságnak felel meg.

Bier holnap reggel repülőgépén visszaindul Bécsre. Millner szintén holnap indul Bécsből gépén.

(Székely Mihály Budapestre repült.)

Székely Mihály, a kitűnő magyar aviatikus, hivatalosan bejelentette a bécs-budapesti repülésben való részvételét. Kedvező idő esetén holnap, szerdán reggel 4-5 óra között indul. Győrben benzinvétel végett leszáll, de azután folytatja útját. Érdekes, hogy versenyen kívül indul, mert francia motorja van, pedig a versenyben csak magyar vagy osztrák gyártású motorok vehetnek részt. Az ő motorja ugyanaz, amelyet a múlt évben Pischhof lovag használt a budapest-győri útból.

A kiírtott keresztényszociálisták.

— Kibukott pártvezérek. — Az osztrák pótválasztások eredménye. —

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Bécs, június 20.

Az osztrák keresztényszociálista párt a mai pótválasztáson megkapta a kegyelemdíjást. A mai bécsi vereség sokkal nagyobb, mint az első választásoké. Akkor a keresztényszociálista párt birtokában volt husz bécsi mandátumból kettőt megtartott, egyet elvesztett és tizenhét kerületben pedig pótválasztásba került. Ma a tizenhét pótválasztásból csupán egyetlenegy kerületet tudott a párt megszerezni, úgy hogy a többi kerületek a keresztényszociálista párt részére egyszersmindenkorra elvesztek.

A keresztényszociálista párt bécsi vesztesége tehát 17 mandátum, azonkívül 3 mandátumot veszített az alsó-ausztriai tartományokban, egyet-egyét pedig Tirol, Vorarlberg és Karintia tartományokban. Így tehát összesen 23 mandátumot veszített a párt, ezzel szemben csupán egy mandátumot nyert a párt Rumburgban, úgy, hogy a keresztényszociálista párt összvesztése 22 mandátum.

A keresztényszociálista párt az 1907-iki választások után 96 mandátummal vonult be a Reichsratba, s büszkén vallotta magát a leg hatalmasabb pártnak. Ma azonban a legjobb esetben 73 mandátummal rendelkezik a keresztényszociálista párt, s így nemcsak a szociáldemokrata-pártnál, de a német liberálisoknál is kisebb számban foglalnak helyet az új Reichsratban.

Azonban nem ez az erős számbeli megfoghatóság a legnagyobb csapás, amely ma a keresztényszociálista pártot érte. A legnagyobb

vesztése a pártnak az, hogy a vezértérfiak közül egyetlen egyet sem választották meg. Lichtenstein herceg, Gessmann dr., Pattai dr., Weisskirchner kereskedelmi miniszter Neumayer dr. Bécs város polgármestere, Wittek dr. volt vasutügyi miniszter és még egy csomó vezetőembere a pártnak maradt mandátum nélkül. Weisskirchner két kerületben is megbukott. Ennélfogva a keresztényszociálista pártot a parlamentben három teljesen jelentéktelen ember Bechle, Rinessel és Kuhn fogják vezetni.

Weisskirchner annyira rösteli kettős vereségét, hogy ma a minisztertanácsban bejelentette lemondását a kereskedelmi tárcáról.

A választási küzdelmek.

Még a főválasztásnál is hevesebb agitációk színhelyei voltak Bécs egyes kerületei a mai pótválasztások napján. Már kora reggel összejutások, verekedések és letartóztatások között nyílt meg a választás.

A Margarethen-kerületben, ahol Domes szociáldemokrata küzdött Sturm keresztényszociálista, eddigi képviselő ellen, vér folyt: egy szociáldemokrata választót összeszurkálták. Igen sok panasz hallatszott a keresztényszociálisták erőszakosságáról, elszedték az ellenpárt szavazóitól az igazolványokat azzal az ürügygel, hogy a jelölt neve rosszul van beírva, s azt akarják kijavítani.

A Hernals-kerületben több letartóztatás történt, mert a kortések vastag botokkal jelentek meg és a rendőrség felszólítására nem akarták azokat lerakni. Ebben a kerületben nagy botrányok voltak, mert a szociáldemokraták rájöttek, hogy igen sok halott szavazott le. Megostromoltak egy kortestanyát, mert a német nemzeti pártiak megszegték szavukat és az egyezség dacára a keresztényszociálista jelöltre szavaztak.

Simmering-kerületben igen sok választási csalás történt, s különösen az keserítette el a választókat, hogy a város munkásait keresztényszociálista bizalmi férfiak csapatostul hajtották fel a szavazáshoz és egyenruhás városi szolgák száguldoztak automobilon a szavazókért. Ebben a kerületben a keresztényszociálisták főkortese Lang hóhér.

Mariahilf-kerületben a keresztényszociálisták rőpcédulákat osztogattak szét, amelyeken azt ígérték a cseheknek, hogy ha Pattaira, a képviselőház volt elnöke szavaznak, akkor Bécsben csehnyelvű iskolát és „nemzeti házat” alapítanak részükre. Erre a szociáldemokraták azzal feleltek, hogy közzétették egy asztalos levelét, amelyet Pattai dr.-nak írt, s amelyben elmondotta, hogy az elnök tönkretette őt, mert mikor beteg volt és nem tudott házbérletet fizetni, elárvereztette mindenét és kidobta az utcára.

Óriási transparenszeket hordottak körül a városban ezzel a felirattal: Polgártársak, ne szavazzatok keresztényszociálistára, válasszatok szabadelvű polgári jelöltet.

Bécsben és a koronatarományokban ma összesen 168 képviselőt választottak és pedig pótválasztás volt Alsó-Ausztriában 10, Felső-Ausztriában 3, Salzburgban 2, Stájerországban 6, Karintiaiban 6, Krajnában 1, Tirolban 6, Forarlbergben 1, Triesztben 3, Görzben és Grádkában 2, Isztriában 2, Csehországban 63 és pedig 35 cseh és 28 német kerületben. Morvaországban 31 és pedig 23 cseh és 8 német kerületben. Sziléziában és Bukovinában 1.

A keresztényszociálisták pótválasztásban voltak 19 szociáldemokratával, 21 német liberálisal és 3 egyéb pártival szemben, a német liberálisok 41 szociálistával, 21 keresztény szo-

ciálistával és 4 egyéb pártival szemben, a szociáldemokraták 19 keresztény-szociálistával, 41 német-liberálisal, 38 csehkel és olasszal és 2 egyéb pártival szemben, az olaszok 4 délszlávval és 4 szociáldemokratával, a délszlávok 4 olasszal szemben.

Bécsben ma 23 mandátum dőlt el s itt a keresztényszociálistákkal 9 német liberális és 14 szociáldemokrata állt szemben. Ma az volt a legfontosabb, vajjon Gessmann, a párt mindenható vezére Mistelbachban, továbbá Liechtenstein herceg, Pattai a képviselőház volt elnöke, Neumayer bécsi polgármester, Weisskirchner kereskedelmi miniszter, Steiner főkurátor a pótválasztáson, győz-e. Az előbbi képviselőházban a keresztényszociálistáknak 20 mandátumuk volt.

Bécs város ma választott képviselői.

Bécs 23 kerületében volt ma pótválasztás. Belváros I. Jelöltek: Kuranda Kamill dr. (szabadelvű) és Weininger (ker.-szoc.) Megválasztott Kuranda Kamill.

Belváros IV. Jelöltek: Neumann Vilmos dr. (szabadelvű) és Wittek (ker.-szoc.) Megválasztott: Neumann dr.

Lipótváros V. Jelöltek: Offner Gyula dr. (szabadelvű) és Kinböck (ker.-szoc.) Megválasztott: Offner dr.

Lipótváros VI. Jelöltek: Schumayer (szoc.) és Kinböck (ker.-szoc.) Megválasztott: Schumayer.

Landstrasse VIII. Jelöltek: Steiner (ker. szoc.) és Winarszky (szoc.) Megválasztott: Winarszky.

Landstrasse VII. Jelöltek: Prohászka (ker. szoc.) és Silberer (szoc.) Megválasztott: Silberer.

Wieden IX. Jelöltek: Czenker (szabadelvű) és Schmidt (ker. szoc.) Megválasztott: Czenker.

Margarethen XI. Jelöltek: Sturm (ker. szoc.) és Domes (szociálista.) Megválasztott: Domes.

Mariahilf XII. Jelöltek: Anderle (ker. szoc.) és Reichmüller (szoc.) Megválasztott: Reichmüller.

Mariahilf XIII. Jelöltek: Pattai dr. (ker. szoc.) és Leutner (szoc.) Megválasztott: Leutner.

Neubau XIV. Jelöltek: Hierhammer (ker. szoc.) és Denk (szabadelvű) Megválasztott: Denk.

Neubau XV. Jelöltek: Ganser (szabadelvű) és Pach (ker. szoc.) Megválasztott: Ganser.

Alsergrund XVII. Jelöltek: Hock báró (szabadelvű) és Weisskirchner (ker. szoc.) Megválasztott: Hock báró.

Alsergrund XVIII. Jelöltek: Winter (szoc.) és Weisskirchner (ker. szoc.) Megválasztott: Winter.

Josefstadt XVI. Jelöltek: Heilinger (független) és Hartmann (szoc.) Megválasztott: Heilinger.

Simmering XXI. Jelöltek: Wiedholz (szoc.) és Benda (ker. szoc.) Megválasztott: Wiedholz.

Meidling XXII. Jelöltek: Wutschel (szociálista) és Hemala (ker. szoc.) Megválasztott: Wutschel.

Hietzing XXIII. Jelöltek: Neumayer (ker. szociálista) és Schiegl (szoc.) Megválasztott: Schiegl.

Fünfhaus XXV. Jelöltek: Forstner (szoc.) és Schneider (ker. szociálista.) Megválasztott: Forstner.

Hernals XXVIII. Jelöltek: Folkert (szoc.) és Kuntschák (ker. szociálista.) Megválasztott: Folkert.

Währing XXIX. Jelöltek: Liechtenstein herceg (ker. szoc.) és Wáber dr. (szabadelvű.) Megválasztott: Wáber.

Währing XXX. Jelöltek: Pollauf dr. (szabadelvű) és Tomola (ker. szoc.) Megválasztott: Pollauf.

Döbling XXXI. Jelöltek: Siegel (szociálista) és Kuhn (ker. szociálista.) Megválasztott: Kuhn.

A megölt parasztkirály.

— A csabai dráma tárgyalásának második napja. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Békésgyula, jun. 20

Ma folytatták Gyulán a békéscsabai dráma tárgyalását. Az érdeklődés egyre jobban fokozódik, mert a tárgyalás befejezéséhez közeledik és a verdikt esélyei izgalomban tartják az érdeklődőket. Valószínű, hogy ítéletet pénteken hajnalban hozhat a bíróság, mert folytonosan újabb tanukat jelentenek be a felek és az elnök akceptálja a mindkét oldalról jövő kívánságot.

Részletes tudósításunk a következő:

A mai tárgyalás.

Félkilenc órakor nyitotta meg a mai tárgyalást Gálbory József törvényszéki elnök. A tárgyaláson megjelent Szentkereszthy Zsigmond báró táblaelnök is. A budapesti Friss Ujságban megjelent cikksorozatát olvassa fel folytatólágosan Tóth bíró. Senki sem figyel oda és annak az agya is kimerül a cikkek követésében, aki elhatározza, hogy figyelni fog. Természetesen az esküdtek is unatkoznak. A vádlottak figyelnek egyedül a cikkekre és nyugodtságot erőszakolnak arcukra. Nagyon fontos a cikkek sorrendje. Május harmadikán a budapesti Friss Ujság a „Parasztkirály birodalmában” címmel sorozatot kezdett, amely több mint egy hétig tartott. Achimról adott fotográfiákat és állandóan súlyos vádakkal támadta. Intervjúk és adatok vannak idb. Zsilinszky Endrétől, Korossy László főjegyzőtől, Székely Lajos ügyvédtől, Sailer Elek főszolgabírótól és Szeberényi Lajos lutheránus lelkészről. Ezekre Achim azzal válaszolt, hogy megvásárolta a békéscsabai Friss Ujságot és egyenként akart felelni Zsilinszkyék vádjaira „Csabai arcképek” címen kezdte meg a cikksorozatát, de már az első két cikk megjelenése után megtörtént a tragédia. Mikor Zsilinszkyék értesültek arról, hogy Achim megvette a Friss Ujságot, megalapították a Szabadság című lapot azzal a céllal, hogy Achimot lehetetlenné tegyék. Az elnök is konstatálja:

— A Friss Ujságban megjelent cikkek hatása alatt vásárolta meg az elhalt sértett a Békéscsabai Friss Ujságot, amelyben megöletéséig két cikk jelent meg. Az elsőnek címe: Szózat Békés megye népéhez, a másodiké: Békéscsabai fotográfiák, azzal az alcímmel: I. Zsilinszky Endre dr.

A Zsilinszkyékről szóló cikket már az esküdtek is figyelemmel kísérik. Az elnök megállapította, hogy az utolsó cikk május 14 én jelent meg és hogy ez a cikk, melynek elolvasása után és hatás alatt a vádlottak cselekedtek. Achim cikkeire alapították meg Zsilinszkyék a Szabadságot. Ebben jelent meg egy cikk, melynek címe a Demagóg és amely azt ígéri, hogy a következő számokban Achimnak, ennek a parazitának viselt dolgaival fog foglalkozni. Népcsalónak nevezi Achimot, aki „el fog merülni a városi csőcselék moesarában.” A Szabadságban a gyilkosság előestéjén a következő fejezetek voltak:

A demagóg anyja. — A demagóg apja. — A demagóg mint férj. — A demagóg mint családapá. — A demagóg kicsapongásai. — A demagóg országos panamá. — A demagóg vicinális panamá. Orvosi vélemény. — A demagóg vagyonának kimutatása.

Mikor befejezték a cikkek felolvasását, újból tanukihallgatásokhoz kezdtek. Az elnök azonban pótlólag megkérdezte Zsilinszky Gábortól:

— Tegnap ön azt mondotta, hogy azért lőtte le Achimot, hogy megmentse a testvérét, a kit Achim maga alatt fojtogatott. Miért nem huzta le róla, hiszen ez nem lett volna olyan veszedelmes.

Zsilinszky Gábor: Fel voltam indulva, ez nem is jutott eszembe. Hallottam a bátyám segélykiáltásait, önkéntelenül a revolveremhez nyultam.

Hogyan történt a gyilkosság?

— Tanuvallomások. —

Achim Ilonát rendeli be az elnök. Achim nagybátyja volt ennek a leánynak, aki 1890-ben született.

Elnök: Jelen volt, mikor Achimot megölték? Tanu: Igen. Ott voltam a házban. — Állandóan ott tartózkodott? — Igen. Gyermekkoromtól kezdve Achim nevelt fel. Vasárnap reggel négy órakor keltem fel. — A Zsilinszky-fiúk mikor érkeztek oda? — Nyolc óra után. — Ismerte őket? — Nem, sohasem láttam. — Hol jöttek be? — A nyitott folyosón. — A verandán volt valaki? — A két Vicián. — A vádlottak látták őket? — Nem, mert a folyosóra néző ablak le volt függönyözve.

— Mit csináltak a Zsilinszky-fiúk? — Az egyikük megkérdezte, hogy itthon van-e a képviselő ur és be lehet-e menni. En erre bementem a nagyságos urhoz, aki visszaüzent, hogy várjanak, amíg felöltözik. Kiküldött újságokat, hogy olvassanak addig. — Volt a Zsilinszky-fiuknál valami? — Az egyiknél vastag bot volt. — Nagyon vastag? — Mint egy karó. — Na talán nem olyan vastag? (Felmutatja a bűnjelként becsatolt barna botot.) — Ez volt az? — Nem, hanem egy vastagabb. — Jól emlékezik? — Igen. — Ilyen volt a színe? — Nem, barnább volt. — Melyiknél volt a bot? (Achim Ilona Endrere mutat.) — Aztán maga mit csinált? — Hát én bementem a nagyságos urhoz és mondtam, hogy két fiatalember keresi. Kérdezte, hogy kik, erre én azt mondtam, hogy nem tudom. — Miért voltak ott Viciánék? — Mert hivatta őket a nagyságos ur.

— Leült a két Zsilinszky? — Nem. — Maga mit csinált azután? — Visszamentem, otthagytam őket. Alig mult el azonban egy perc, már kiáltásokat hallottam. — Lövések is hallott? — Nem, csak kiáltásokat. — A szavakra emlékszik? — Igen. Vicián kérdezte, hogy kik voltak ezek, Achim azt felelte, a Zsilinszky-fiúk. Odaszaladtam, akkor már rohant ki a két fiatalember, az öreg Vicián utjukat állta és mankóját rájuk emelte, de az egyik mellbevágta. Nem tudom melyik. Az egyik ráfogta a revolvert Viciánra. — Achim hol állott? — Az előszoba küszöbén. — Volt-e bot nála? — Nem.

Elnök ezután felmutattatja Achim fekete pálcáját, melyről a Zsilinszky-fiúk azt állították, hogy az Achim kezében volt. Achimné tegnap azt vallotta, hogy ez a bot Achim felgyógyulása után a kamarában volt. A tanuhoz.

— Ismeri ezt a botot? — Igen, ez a nagyságos uré volt. — Hol állott. — A spájzban. — Biztos? — Igen. — Jól gondolja meg, mert esküt kell tennie. — Igen, megesküszöm rá, hogy a spájzban volt. — Hogyan került ki onnan? — Másnap a gyilkosság után, Andó, egy rokonunk kérte, mert a csendőrségre kellett vinni, onnan kérétek. Akkor vettük elő a spájzból, leporoltuk és odaadtuk Andónak. — Andó ezt látta? — Igen. — Mondta maga Achim János cselédjének, hogy Achim kezdte a verekedést? — Nem mondtam. Nem is ismerem Achim János cselédjét.

Tóth bíró: Nyugodtak voltak a Zsilinszky-fiúk, mikor megérkeztek?

— Igen.

Ügyész: Kalappal távoztak el? — Nem. Az egyik a verandán hagyta a kalapját.

Kenedi Géza dr.: Ki takarította a szobában? — Bóka cseléd. — Maga ott volt a takarításnál? — Nem, mert én akkor orvosért mentem. — Szokott Achim revolvert viselni? — Igen. — Éjjel hol tartja? — Az éjjeli szekrényben. — Volt szőnyeg a szobában? — Igen, a szomszéd szobában is.

— Mikor maga visszaérkezett a doktortól, fel volt forgatva a szőnyeg? — Igen, és véres volt. — Mikor látta Achim botját utoljára a spájzban? — Vasárnap, mikor a gyilkosság történt, fennjártam a spájzban, ott volt a bot. — Hol? — A kredenc mellett. — Régen? — Igen. — Mióta? — A mióta Achim felgyógyult a betegségéből. Körülbelül egy év óta.

Keppich Frigyes védő: Közel volt az éléskamra a szobához? — Igen.

Elnök: Be volt zárva? — Igen.

Kenedy dr. indítványára a törvényszék nem esketteti meg a tanut, hanem előbb kihallgatja Bóka cselédet.

A két Vicián vallomása.

— Most dögölni kell. —

Vicián Mátyást hallgatta ki ezután a törvényszék. Harmincéves, nős, asztalos. A gyilkosság napján azért ment Achimhoz, mert az hivatta. Háromnegyed nyolc órakor ment oda, bement a verandára és ott találta az apját. Beszélgettek egy darabig, akkor látta, hogy bejött két fiatalember, hátramentek az udvarba, megkérdezték Achim Ilonát, hogy otthon van-e a nagyságos ur. A leánynyal együtt bejöttek a verandára, nem ültek le, csak a kalapjukat tették le. A leány visszament és azt mondta, Zsilinszkyéknek, hogy várjanak.

Egy perc múlva azt mondta a nagyobbik a kisebbiknek: — Menjünk be. A tanu apja mondotta nekik, hogy ne menjenek be, de ők azt felelték, hogy sürgős a dolguk. Az ajtót nem tették be maguk mögött. Hallotta, hogy Achim azt kérdezte tőlük: Mit akarnak? — Most dögölni kell! — volt a válasz, és közvetlenül azután lövéseket hallott. Majd ezt hallotta: Mátyás, Vicián bácsi, lőnek rám, gyilkosok! Erre ő bement az ebédlőbe és rákiáltott a Zsilinszky-fiukra: „Mit csináltok itt, az anyátok istenét!” Ebben a pillanatban Achim félrelökte a Zsilinszky-fiukat, kirohant az ebédlőbe, ahova a nagyobbik fiu még utánaült.

Ezután elmondja még a taru, hogy látta Zsilinszkyéket kifutni a verandára. Ő széket emelt Gáborra, de az revolvert fogott rá. Szembesítik a tanut a Zsilinszky-fiukkal; mind a kettő szemébe mondja Viciánnak, hogy valótlanság a vallomása. Kenedi ellenzi a tanu megeskütését, de a bíróság elrendelte a megeskütését. Kenedi semmiségi panaszt jelentett be.

Achim András házişolgájának, az öreg Vicián Mihály kihallgatására került a sor. Az öreg ember sánta s e miatt az elnök széket hozat neki. A hamis esküre való figyelmeztetés után az elnök kérdéseket intéz a tanuhoz.

— Mióta szolgált Achimnál és mennyi volt a fizetése?

— Már régen nála vagyok. Rendes fizetése sem volt, de ha pénz kellett, kaptam tőle itt-ott pár koronát. Legutóbb husz koronát adott.

— Vasárnap reggel kik voltak ott?

— A két fiatal ur bejött a portára s az Ilonka bejelentette őket a nagyságos urnak. Achim ur azt izente ki, foglaljanak helyet és olvassanak ujságot.

— Hát azután mi történt?

— A fiatal urak rányitották a nagyságos urra az ajtót s e szavakkal mentek be a szobába: *Kutya, dögölni fogsz!* Én a verandán álltam s hat lövést hallottam. Achim véres fejével támolgott ki a szobából s ezt mondta: „A Zsilinszky-fiúk meggyilkoltak.”

— Hol dördült el a harmadik lövés?

— Bent a szobában. — Látta a vádlottakat? — Csak a szökét. — Látta, hogy a képviselő menekülés közben megbotlott? — Igen. — Nézze Vicián, maga öreg ember, miért nem mondja meg az igazat. A vizsgálóbíró előtt egészen másképp adta elő az esetet. — Az ügyész: Indítványozom, hogy miután a tanu rosszul beszél magyarul, alkalmazzunk egy tót tolmácsot. — Elnök: Egész jól beszél ez magyarul. Kiveszem én belőle az igazat. Nézze Vicián, itt van a lakás tervrajza, hol állott maga?

A tanu nem bírja megmutatni és több kérdésnél ellentmondásba bocsátkozik.

— Vigyázzon, Vicián, magának itt esküt kell tennie. — Meg merek rá esküdni! — Arra is, hogy hallotta a harmadik lövést? — Arra is. — Hát akkor, vagy most nem mond igazat, vagy akkor mondott valót, amikor a

vizsgálóbíró kihallgatta. — Az igaz, ami azírásban áll. Amit a vizsgálóbíró előtt mondtam. — Látta a botot? — Láttam. Egy világossárga, politirozott bot volt. — Hol látta? — Az ágy háta megett. — Meglátszott a szobán, hogy dulakodtak benne? — A szoba rendben volt. Az ágy is, csak a dűnya volt felhajva. — Hol volt Achim András pisztolya? — Az éjjeli szekrényen. — Hol tartotta Achim a botját? — A kamarában.

Kenedi Géza dr.: Mikor bekísérte Achimot a szobába, mit csinált? — A golyót kereste, de nem találta. Egy patront talált. Azután a lábán levő sérülést vizsgálta. — Látta, amikor a nagyságos ur kijött a szobából? — Láttam. — Azt is látta, amikor a Zsilinszky urak kimentek? — Láttam. — Lőttek akkor? — Ekkor nem, de annakelölte.

Zsilinszky Gábor: A tanu vallomása addig, amíg Achim Ilonával való találkozásunkat a verandán mondja el, való. A többi valótlan.

Zsilinszky Endre dr.: Azt szeretném megkérdezni tanu urtól, hogy találkozunk-e?

— Igen, találkoztunk. Azt mondtam: az Istenért, mit csinálnak.

Szembesítik Vioziánt a vádlottakkal, akik kijelentik, hogy a tanu valótlan-ságot mondott. Kenedi Géza ellenzi a tanu megesketését. A törvényszék nem esketi meg a tanut. Liszy József dr. e miatt semmisségi panaszt jelent be.

A többi tanuk.

A következő tanu Bóka Ilona, akit a gyilkosság után történetekre vonatkozólag hallgattak ki.

— Ott volt ön, mikor a gyilkosság történt? — Özvegy Rajpál Andrásné mesélte el nekem a történeteket. — Ki volt akkor ott? — Ladányi ur és Vass orvos ur! — Hát a Vioziánok ott voltak-e? — Nem láttam őket! — Látta a szobában a dulakodás nyomait? — Nem. — Vérnyomokat látott? — Vércseppeket láttam az ajtó előtt, mást nem. — Az ágy milyen volt? — Olyan volt, mint amikor az ember felkel belőle. — Botot látott? — Igen, láttam. Az elnök felmutatja Zsilinszky Endre dr. botját. Ezt látta? — Ezt. Tóth dr. szavazó bíró: Az ágy előtti szőnyeg össze volt gyűrve? — Nem. — Csendőroket látott ott? — Igen. Kenedi Géza dr. ellenzi a tanu megesketését, de a törvényszék a tanut megeskei.

Vass Vilmos dr. csabai orvos kihallgatása következett volna. Nem volt jelen és ezért Achim sógorát, Andó Andrást hallgatták ki. Elnök: Ön adta át a vizsgálóbírónak Achim pálcáját. — Igen. — Hogy jutott hozzá? — Kerestem a szobában. Ott nem találtam. A kamarában volt porosan. — Használta Achim ezt a pálcát? — Igen. Csabán használta, de Pestre nem vitte el. — Biztosan tudja ezt? — Igen.

A tanut ezután szembesítik Achim Ilonával. Kenedi Géza dr. védő kéri, hogy mindkét tanu megesketését tartsák függőben. A törvényszék egyelőre nem esketteti meg őket. Háromnegyed egy órakor az elnök berekeszti a tárgyalást, amelyet délután háromkor folytattak.

Mit tud a csendőrmester.

Fejős Lajos békéscsabai csendőrmester az első tanu. Elmondja, hogy harminc perccel a tett elkövetése után érkezett a helyszínre. Achim hálószobájában egy revolverpatront talált. Nála jelentkeztek a tett elkövetése után a Zsilinszky-fiúk és ő hallgatta ki őket. A Zsilinszky-fivérek nem adtak felvilágosítást arra nézve, hogy melyikük használta a fegyvert. Azt mondták, hogy mindketten egyformán akarnak részesedni a büntetésben. Zsilinszky Gábor azt mondtotta neki, hogy Achim botjával rájuk sujtott, mire ők két lövést tettek. Achim a nyitott ajtón át menekült és ekkor lőttek másodszor utána.

Zsilinszky Gábor tagadja, hogy ilyen vallomást tett volna.

Elnök felszólítja a csendőrmestert adja

elő azokat az iratokat, melyeken ezt az első vallomást ceruzával feljegyezte.

— Azok már nincsenek meg. Elkallódtak, feleli az őrmester, aztán megismétli, hogy az első vallomástételnél mindkét fivér egyaránt akarta vállalni a felelősséget.

Az elnök újból felszólítja, mutassa be azt a jegyzőkönyvet, melyet felvett.

— Nézze őrmester ur, ha az elveszett jegyzőkönyvben foglalt vallomás, melyet ön készítet nem felel meg a valóságnak most még megmondhatja az igazat — fordul Gálbory elnök az őrmesterhez, de Fejős megmarad vallomása mellett.

Az őrmester megesketését a bíróság mellőzi.

Ezután azok a tanuk következnek sorra, akik jelen voltak a Zsilinszky fiúk első vallomástételénél.

Bresztán Jenő ügyvédjelölt igazolja, hogy a Zsilinszky fivérek tényleg azt vallották az őrmester előtt, hogy inzultálni akarták Achimot az esetre, ha sértéseit nem vonta volna vissza.

Vass Vilmos dr. orvos, aki a legelső orvosi segélyben részesítette Achimot, a következőket mondotta:

— Amikor engem Achimhoz elhívtak, a szobában fekve találtam. „Mi baja?” — kérdeztem. „Meglöttek a betyárok” — mondta. Aztán fölkel és kiment a verandára, ott iajgatni kezdett és folyton a hasát fájlalta. Én erre bekötöttem a sebeit, majd pedig elvittem a kórházba.

Kocsicki Mátyás, akitől az egyik Zsilinszky-fiu a revolvert kölcsön kérte, körülbelül ezt vallotta:

— Amikor tőlem a fegyveremet kölcsönkérték ez nem tűnt föl nekem, mert tudtam, hogy a Zsilinszky-fiúk állandóan fegyverrel szoktak járni.

— Mindkettő szokott revolvert hordani?

— Igen.

— Ugy-e önnek közölték a Zsilinszky fiúk, hogy Achimtől elégtételt kérnek?

— Igen, előtte való estén mondták, hogy holnap elmennek Achimhoz és kérdőre vonják az apjukat ért támadás miatt.

— Azt mondták-e, hogy esetleg inzultálni fogják?

— Erről nem szóltak nekem.

Az elnök itt konstatálja, hogy a tanu a vizsgálóbíró előtt másképen vallott.

Achim nyomdász.

Nagy érdeklődés között hallgatták ki Stafel Jánost, aki azt a lapot nyomtatta, amelyben Achim András a Zsilinszky-család ellen a támadásokat elhelyezte.

— Mennyit fizetett önnek Achim a lap nyomásáért?

— Nem fizetett soha készpénzzel, hanem váltókat adott.

— Amikor a Zsilinszky család ellen a cikkek megjelentek, milyen volt a városban a hangulat?

— A Zsilinszky család tagjai folyton fenyegetőztek. Egyszer a két Zsilinszky-fiu eljött hozzám és megfenyegetett, ha tovább is nyomom az Achim lapját. Azt mondták, hogy Szebenyei Ernő, a lap szerkesztője már leveszi a nevét a lapról, tehát ennek a lapnak meg kell szünni.

— Ki írta a lapban megjelent Zsilinszky ellenes cikkeket?

— Mindet Achim András írta.

— Hogyan fenyegették meg magát Zsilinszkyék?

— A két fiu eljött hozzám és azt mondta, ha Achim be nem szünteti a támadásait, akkor nagy baj lesz, ők jól tudnak szurni, löni. Én

ezt azonnal elmondtam Achimnak, de ő nem ijedt meg.

Az elnök megkérdezi a vádlottaktól:

— Igaz-e ez?

— Nem igaz — felelték a vádlottak — mi nem fenyegetőztünk. Staffel még elmondta, hogy amikor a budapesti Friss Ujságban a cikkek megjelentek, Achim megakart verni az öreg Zsilinszkyt, de a jó barátai Achimot erőszakkal visszatartották.

A bíróság ezután mellőzte Staffel megesketését, mert büntetett előéletű ember.

Ezután este fél hétkor berekesztették a tárgyalást és holnap folytatják.

Chorin Ferenc ünneplése.

— Aradi és szatmári küldöttség. —

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Budapest, június 20.

Chorin Ferenc dr. ma ünnepelte negyvenedik évfordulóját annak, hogy a politikai pályára lépett. Ez alkalomból volt választóinak küldöttsége, valamint a magyar gyáriparosok országos szövetségének igazgatósága testületileg üdvözölték.

Délután négy órakor fogadta Chorin Arad és Szatmár város küldöttségét. Arad 1871-ben először küldte őt a parlamentbe, Szatmárott pedig akkor volt képviselő, mikor lemondott a politikáról. Varjassy Lajos polgármester vezetésével az aradi küldöttségben a következők vettek részt: Dörner János, Eles Ármin, Funkelstein József, Goldschmidt Sándor, Krenner Zoltán dr., Kneffel Lajos, id. Kristyó János, Nemess Zsigmond dr., Rosenberg Miksa dr., Steinhardt Mór dr., Szathmáry Károly, Tolnai János dr., Vajda István dr., Varjassy Lajos dr., Zima Tibor. Közvetlen ezután tisztelgett szatmárnémeti város küldöttsége Vajay Károly dr. polgármester vezetése mellett.

Varjassy Lajos polgármester Arad város közönsége nevében a következő beszéddel üdvözölte az ünnepeletet:

— Méltóságos uram! Arad szabad királyi város igaz részvételét és őszinte tiszteletét tolmácsolom méltóságodnak abból az alkalomból, hogy hosszú érdemekben és dicsőségben gazdag közéleti működésének egy kimagasló eseményét ünnepeljük. Ezelőtt negyven esztendővel méltóságodat Arad városának közönsége a parlamentbe küldte és bár nem akarok méltóságod karrierjéből semmit magunknak tulajdonítani, büszkéek vagyunk rá, hogy a mi városunk küldte méltóságodat először a parlamentbe, ahol igyekezett az ipar és közgazdaság érdekében eredményes munkát kifejtetni. (Éljenzés.) Méltóságod egész multja és jelene, a gyáriparosok élén kifejtett tevékenysége teljesen azonos és rokon azokkal a vágyakkal és az aspirációkkal, amelyek a városi polgárságnak lelkét áthatják és amelyekből várjuk a városok fejlődését és kulturális emelkedését. (Tetszés.) Emezt ünnepélyes alkalommal midőn városunk közönségének őszinte üdvözlését tolmácsolom, annak a reményemnek adok kifejezést, hogy a városok nagy országfejlesztő érdekeit még hosszú időn keresztül kitartó lelkesedéssel fogja méltóságod előre vithetni. (Éljenzés.) Chorin Ferenc az üdvözlésekre a következő beszéddel válaszolt:

— Boldognak érzem magam, hogy képviselővé történt megválasztásom negyvenedik évfordulója alkalmával hazánk azon két nagy városának küldöttsége keresett fel a meleg barátság készszoításával, amelyek egyikében kezdtem, másikában befejeztem képviselői pályafutásomat. Én bennem ez azt a hitet kelti fel, hogy a két kiváló város azóta is, mióta meg-

szüntem képviselőjük lenni figyelemre méltatják működésüket a köztérben és azt rokon-szenvre méltónak találják. Negyven évvel ezelőtt történt az a rám nézve emlékezetes esemény, hogy Arad városa méltónak találta, hogy képviselőjévé válasszon. Bevallom, politikai pályám egyik legboldogabb perce volt ez. A képviselőház, ahova akkor küldtettem, akkor nagy elvi harcoknak volt színhelye. Minden pártnak mély gyökere volt a nemzetben és valamely nagy nemzeti törekvésnek, vagy történelmi tradíciónak volt kifejezője. A többség élén Deák Ferenc állt, az a hatalmas alak, akinél nagyobb újabb történelmünk nem ismer. Mi sem jellemzi jobban az akkori parlamenti légkört emelkedettségét, mint az az áhitat, amivel a parlament minden tagja a többség vezérét körül vette. A balközép, amelyhez magam is tartoztam Tisza és Ghiczy vezetése alatt állott. Tisza kiváló szervező volt és széles látókörű államférfi, aki a nemzeti törekvéseket összhangba igyekezett hozni az adott viszonyok követelményeivel, akinek kezébe később kiváló tulajdonságainál fogva méltán jutott az ország sorsának irányítása és Ghiczy Kálmán a puritán jellemű mély tudású férfiú, a függetlenségi párt vezére és a többiek, akiknek alakját az emigráció nimbusa vette körül, ezek adták az emelkedettebb parlamenti hangot emelték a vita nivóját és a képviselőház tekintélyét. Ily kiváló férfiak működése az egész parlamentre rányomták egyéniségük bélyegét. Hozzájuk igyekezett hasonlítani az a tábor, amely vezetésük alatt állott. E nagy férfiak vezették a fiatalabb erőket a közéletbe, kitanították kötelességeik ismeretére és teljesítésére. Ambíció, érvényesülési vágy bennük ép úgy megvolt akkor, mint meg van ma is, de ez az érvényesülés csak egy eszközt ismert, szolgálni: a közügyet szorgalommal, odaadó tanulmánnyal. Aki azt nem tette, a pártban teljesen háttérbe szorult.

— Még egyet tartok fontosnak kiemelni. Nagy elvi eltérések voltak a parlamentben közjogi szempontból, egyben azonban mindenki megegyezett. Megegyezett liberális elveihez való ragaszkodásában. (Éljenzés.) Éltek még a nemzetben a negyvenes évek liberális eszméi és ebben a légkörben reakciós eszme megfogalmazása lehetetlen volt. A liberálisizmushoz való ragaszkodás mellett még egy eltörülhetetlen benyomást vittem magammal a képviselőházba. Ez az alkotmányossághoz való törhetetlen ragaszkodáson kívül az a meggyőződés, hogy az ország jövője, alkotmányunk fentartása, szociális bajaink orvoslása az ország gazdasági megerősödése, iparának fejlesztése nélkül el nem képzelhető. Gazdasági életünk nagyon kezdetleges volt akkor, Ausztriától való függésünk sokkal nagyobb, mint ma. Az ez ellen való küzdelmet életem legfőbb feladatának tartottam és ennek folytán sokszor összeütközésbe jöttem a kormány politikájával és ezen összeütközések konzekvenciáit mindig le is vontam. Ez eszméikért való küzdelmemben Arad városa mindig támogatott és mint politikai pályafutásom egyik értékes ereklényét őrzöm azt az albumot, amelyet nekem Arad város polgárai a 76-i bankkérdésben tanusított magatartásomért átnyújtottak. Örömmre szolgál, hogy igazolását láttam eszmémnek abban, hogy egy másik nagy város, Szatmár városa 1896-ban bizalmával megajándékozott. Negyven esztendő óta a nemzet gazdasági ereje gyarapodott és ha a mai állapot nem elégti is ki vagyainkat, ne felejtjük, hogy haladás e téren csak szivós munka, kitartó erőfeszítésnek lehet következ-ménye. Szükséges a kitartás kétszeresen olyan országban, amely egyedül önerejére van utalva.

Ilyen viszonyok között *nincs helye lankadás-nak*. De szükség van még arra is, hogy azokat a férfiakat, akik a nemzet élén állanak, ugyanaz az ideál hassa át, amely a hetvenes évek politikusait jellemezte. A két város lakosságát olyannak ismerem, amely távol a reménytelenségtől épít, szervez és alkot az ország érdekében. Kívánom, hogy fejlődésük, amelyet szerencsésen megindítottak, tartós legyen. Ujból köszönöm a kitűnő megemlékezést. (Éljenzés.)

Az ünnepelt tiszteletére este bankett volt Gerbaud városligeti pavillonjában, ahol ez alkalomra rendkívül előkelő és nagyszámu ünnepelő közönség gyűlt össze. Többek között ott voltak: Berzeviczy Albert, a képviselőház elnöke, Tolnay Lajos titkos tanácsos, Láncezy Leó, Hatvany Sándor br., Rudnyánszky József br., Heinrich Gusztáv, Bélavári Burghardt Konrád főrendiházi tagok, Weisz Manfréd, Lázár Pál, Fodor István udvari tanácsosok, Gutmann Vilmos br., Kelemen Samu, Gratz Gusztáv képviselők, Zsolnay Miklós, Walder Gyula vezérigazgatók és mások.

Pezsgőbontáskor Chorin Ferenc állott szó-lásra. Megköszönte a városok küldöttségének és a többi vendégnek köztük Berzeviczy Albertnek megjelenését. Beszédében hangoztatta, hogy Magyarország jövő fejlődésében a városoknak milyen óriási fontossága van. Arad és Szatmár városok polgárának egészségére üríti poharát. Varjassy Lajos polgármester Arad polgársága nevében üdvözlö az ünnepeltet, mint aki mindig előharcosa volt a városok érdekeinek, tudván azt, hogy az ország közgazdasági és kulturális fejlődésében a városokat illeti meg a döntő szó.

A szatmári polgármester és Fechtl János plébános után Berzeviczy Albert mondott pohárköszöntőt. Kijelenti, hogy Chorin igen kedves emlékeket ébresztett fel benne abból az időből, mikor együtt kezdtek a közpályán dolgozni szegényebben talán rangban, de gazdagabban illúziókban. Örömmel tölti el az a jelenség, hogy két kiváló intelligens város elismeréssel adózik és megtudja becsülni annak a képviselőnek a munkásságát, aki ez általa egykor képviselt városok érdekében hosszú éveken keresztül küzdött.

Ezután Kelemen Samu, Münnich Kálmán, Hegedüs Loránt és Heinrich mondtak köszöntőket, míg ifj. Chorin Ferenc a jelenlevő főrendeket és képviselőket üdvözölte.

A társaság kedélyes hangulatban a késő éjjeli órákig maradt együtt.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Szardán: Rátkay Márton vendégfelléptével Szép Heléna, operette.

Csütörtökön: Karenin Anna, színmű.

Pénteken: Bátor katona, operette. (Bemutató előadás.)

Szombaton: Bátor katona, operett, másodszor.

* Karenin Anna. Csütörtökön este a téli idény legnagyobb sikerű darabja a *Karenin Anna* kerül színre, a címszerepben Kesztlernével. A többi szerepeket Kesztlér, Beregi Sándor dr. és a régi szereplők játsszák.

* A bátor katona. A bátor katona pénteki bemutató előadása elé a legnagyobb várakozással tekint az aradi közönség. A dallamos zenéjű operettbe, amely fényes kiállításban kerül színre, teljesen új jelmezeket készítettett az igazgatóság. A mulatságos librettó nagyban hozzá fog járulni a premier sikeréhez. A darabot Heltai Jenő rendezte a leggondosabb körültekintéssel.

* A koronázó Angolország most az érdeklődés középpontjában áll. Az illusztrált lapok tele vannak Anglia érdekességeinek fényképfelvételeivel s a képek között legérdekesebb az állami pénzverde. A brit birodalom pénzverdejéről mozgófényképeket is készítettek a koronázás alkalmából s azt az Apolló-színház már műsorra tűzte. Az aktuális s szenzációs képet szerdai előadásán mutatja be utoljára az Apolló-színház. Ugyanekkor bemutatásra kerül még nyolc legfrissebb mozgófénykép, amely úgy a tárgyuknál, mint a feldolgozásuknál fogva nagy érdeklődésre tarthatnak számot. A szerdai műsoron van a „Hálátlanság” című két felvonásos drámai kép is, amelyet a legelőkelőbb bécsi mozsínházak mutattak be a közönség legnagyobb elismerése s a sajtó dicsérete mellett. A műsort számos ötletes bohózat és vígjáték teszi színessé s változatossá. Csütörtökön ismét új műsor kerül bemutatásra. 177

* Parasztforrádalom. Érdekes játéka a véletlennek, hogy éppen akkor, midőn Gyulán a parasztkirály gyilkosainak perét tárgyalják, ugyanakkor mutatja be az Uránia színház a történetben előforduló parasztforradalmat. Annak a néprétegnek első forradalmi megnyilatkozását, amely mindig hadilábon állt a többi társadalmi osztállyal és ma mikor a multakénál sokkal kiterjesztettebb jogokat élvez, fel-fogásában semmiben sem különbözik az 1358. parasztoknál. Ennek a kornak véreli írott történetét mutatja be fenomenális mozgófényképben az Uránia. A jogtalan adószedés nyomán kelt brutalitások veszik türelmét a népek és mikor a nők becsülete, a gyermekek élete, az aggastyánok épsége semmitérő potomságok voltak a hatalom képviselői előtt, kitört a mindig lappangó indulat a parasztokból és megtörtént a történelem első parasztlázadása, melyet Pathé mesteri módon vitt színpadra és keltett minden borzalmasságával és tanulságával együtt életre. A szenzációs hatású képet még szerdán és csütörtökön mutatja be az Uránia színház. 175

HIREK.

Utolsó fillérem . . .

— A földesur öngyilkossága. —

Lávirati tudósítás.

Arad, június 20.

Előbb mellbe lötte magát, azután halódó öntudatának utolsó mozdulatával átvette magát a Ferenc József hidon tegnap este Battik Lajos tályai földbirtokos. Az ott tartózkodó hajólegények rögtön segélyre siettek, a csónak egy pillanat alatt benn volt a víz közepén, de a szerencsétlenül nem segíthettek, mire hozzáérték, már halott volt. Battik Lajos hetekkel ezelőtt jött fel Budapestre Tállyáról, ahol lakot. A halál gondolatával.

A negyvenöt éves ember, aki ezelőtt egy nagyobb birtokon gazdálkodott, az utóbbi időben a legnagyobb nyomorúsággal küzdött. A földje apránként kicsuszott alóla és nem volt már hová lennie. Egyetlen gyermekét, egy tizenéves leánykát kénytelen volt egy barátjához, Prónay Albert tályai földbirtokoshoz adni nevelésre. Elkecserevedve, eltörődve a nyomorúságba, jött fel aztán hetekkel ezelőtt Budapestre. Valamit próbálni. Hogy hol élt, miből élt azóta, nem lehet megállapítani. Egészen bizonyos, roppant nyomorúságokon mehetett át, mert a ruhájában egyetlen egy fillérnél és néhány zálogcédulánál egyéb nem volt. Megrendítő a levél, amelyet a leányának írt. Az utolsó írás így szól:

Kedves kis leányom! Mikor maga ezt a levelet olvassa, már akkor én a másvilágról fogok magára vigyázni. Az uristen adjon magának tökéletes boldogságot és Isten áldása legyen az ön tettein. Legyen boldog, szerencsés. Megelégedettebb legyen élete folyása, mint amilyen szerencsétlen apjává volt. Gondoljon rám szeretettel és ne nehezteljen rám soha. Csak nagyon szerencsétlen voltam. Álmaimban gyakran meg

fogom látogatni, megcsókolom, megvisasztalom, ha bánatos lesz. Nyugodtan és bátran hallok meg, csak a maga sorsa aggaszt. De ne féljen, az irgalmas isten nem hagyja el. Apai áldásom küldöm magának, kis leányom. Azoknak is minden jót kívánok, akik maga iránt szeretettel és jóindulattal lesznek. A jóisten áldását kéri magára a tulvilágról. Gondoljon rám szeretettel. Battik Lajos Lágymányosi Dunapart 1911. VI. éjjel 11 óra.

A tönkrement ember Prónay Albertnének is írt egy levelet, Tállyára címezve, amelyben megírta, hogy öngyilkos lesz. A levélben beszédes jele irtóztatós nyomorúságának a bélyeg. A levélre tíz fillér helyett mindössze három egyfilléres bélyeg volt ragasztva.

— Lapkihordók sztrájkja. Az Aradi Közlöny kézbesítése körül kedden reggel némi zavarok voltak, mert lapunk kihordó személyzete váratlanul megtagadta munkája teljesítését és így a kiadóhivatalt a meglepetésszerű munkabeszüntetés készületlenül találta. Már kedden igyekezett a kiadóhivatal a lapkihordókat új erővel pótolni, ami részben sikerült is kisebb nehézségek után, úgy hogy kevés idővesztéssel azért minden előfizető kézhez kaphatta a lapját. A lapkihordók indokolatlan és jogtalan követelésekkel léptek föl, amelyeket lehetetlen volt teljesíteni. Az Aradi Közlöny lapkihordói eddig is nagyobb díjazásban részesültek, mint más vállalatok hasonló munkát végző alkalmazottai s most mégis horribilis béremelést követeltek. Az előfizetők köréből az elmúlt hónapokban egyébként is állandó panasz hangzott föl a régi lapkihordók hanyagsága miatt. Ezért a kiadóhivatal teljesen indokolatlan követelözésükkel elutasította az alkalmazottakat, amire ezek beszüntették a munkát. Most a lapvállalat vezetői új, szorgalmas lapkihordó csoport összehívásán fáradoznak, amely — a jelekből ítélve — hamarosan sikerülni is fog és néhány nap múlva szigorú pontossággal szolgálhatjuk ki a munkát támogató közönségünket. Amíg ez a munka sikerül, addig kérjük előfizetőink jóakaratu türelmét. A kiadóhivatal egyben tisztelettel kéri mindazon előfizetőket, akik a zavar következtében tegnap, vagy ma esetleg lapot nem kaptak, hogy ezt jelentsék be a kiadóhivatalnak telefonon, vagy levelező-lapon és a pótlásról a legnagyobb gyorsasággal gondoskodunk.

— Az időjárás. (Az országos meteorológiai intézet hivatalos jelentése.) Jólát: Egyelőre lényegtelen hőváltozás, helyenként zivataros esők várhatók, később hőszűrés. A hőmérséklet déli tízenkét órakor 23,6 C. fok volt.

— A király vendégei. Ischlből jelentik: Károly Ferenc József főherceg és nagyszasszonya Zita hercegnő, valamint a menyasszony anyja a párizsi hercegnő augusztus 18-án felkeresik Ischlben a királyt és pár napig maradnak itt.

— Új református püspök. Debrecenből jelentik: Ma délelőtt hirdette ki Degenfeld József gróf főgondnok a tiszántúli református egyházkerület püspökválasztásának eredményét. Miután Szabolcska Mihály és Dicsőffy József visszaléptek, Balhazár Dezső böszörményi esperes lett az új református püspök. Beiktatásának napját legközelebb fogják megállapítani.

— Hatvány bíró. A hivatalos lap mai számának közlése szerint a király megengedte, hogy Hatvani Hatvány-Deutsch Károly báró nagyiparos, budapesti lakos, valamint törvényes leszármazói családjukat, magyar nemességük és bárói rangjuknak, valamint Hatvani előnevüknek épségben tartása mellett, Hatvány-ra változtathassák.

— Penzió Aradon. Braun Gusztáv a „Féher Kereszt“-szálloda tulajdonosa életrevaló tervvel foglalkozik. A görög katolikus egyház ujonnan épülő Deák Ferenc-utcai palotájának egyik szárnyát bérbeveszi és „penzió“-nak rendezi be. A penzió előreláthatólag ez évi novemberében nyitna meg és negyven szobát foglalna magában. Főlegesen említeni, hogy egy modern penzió létesítése milyen hiányt pótol egy nagyváros életében, ocsó pénzért barátságos, kellemes otthont nyújt egyeseknek és családoknak egyaránt.

— Megzsarolták az öreg Zsilinszkyt. A békésmegyei viszonyokra szomorúan jellemző dolog történt ma reggel. Békésmegyei alhírlapírók ma nyolcszáz korona erejéig megzsarolták Zsilinszky Endrét, a súlyos váddal terhelt Zsilinszky fiuk apját. Az öreg Zsilinszky nem is tagadja a dolgot, csak a zsaroló nevét nem akarja megmondani. Egyébként az eset beillik a békésmegyei miliőbe, ahol lopásért, csalásért elítélt emberek szerepelnek, mint szerkesztők, ahol a sajtóban a legdurvább tónus uralkodik, ott az ilyen eset fel sem tűnik.

— Egy aradi vértanú emléke. Az aradi vértanúk egyike, a hőselektű Nagy Sándor tábornok, a régi nagyváradi polgárság illőnek tartotta tehát megörökíteni emlékét. Utcat neveztek róla és a lakóházát márványtáblával ékesítették. A márványtábla még most is a házon diszlik az idő vasfoga nem hagyott rajta nyomot, de annál inkább változott a ház. Boltok nyitak a frontján, többek között az Erdélyi Borozó című mulatóhely is ahol női kiszolgálás mellett igen kellemesen lehet éjszakánként elszórakozni. Ez még nem volna baj, mert a borozó korrektül teljesíti a hivatását. A baj az, hogy Nagy Sándor emléktáblája most a Borozó két ajtószárnya közé ékelődik és az arra járó idegennek a következő épületes olvasmányban van része:

ERDÉLYI BOROZÓ		
Különféle ú- és újborok	ITT ÉLT NAGY SÁNDOR hővédőtábornok Meggalt 1849. okt. 6. A hazaért szenvedett vértanúságot.	Czigányzene Női kiszolgálás

Bizony jól tenné Nagyvárad tanácsa, ha az emléktábla elhelyezéséről gondoskodna, mert mégis csak furcsa volna, ha vértanú napján a hagyományosan kivonuló jogászfuság lelkes honfitul lángtól izzó szónoklatait az Erdélyi Borozó kivilágított ajtóiban áldogáló „női kiszolgáló személyzethez“ fogja intézni.

— Családi dráma. Lukács Konstantin borosberendi lakos rossz viszonyban élt a feleségével. Az ok az asszonyban rejtett. Kicsapongó hűtlen teremtés volt Horga Mária, aki lépten-nyomon megcsalta az urát, utóbb pedig elhagyta és elköltözött a szüleihez. Lukácsot, — aki nagyon szerette a feleségét — bántotta a dolog. Szívesen megbocsátott volna az asszonynak csak hogy térjen vissza hozzá. Többször megjelent Horgánaknál, sirt rimázkodott feleségének, de hiába. Az asszony mindannyiszor ridegen elutasította. Lukács tegnap kétségbeesésében az elutasítás után fejszét ragdolt és többször fejbavágta a hűtlen asszonyt. Horga Mária ma hajnalra meghalt. A szerencsétlen ember a véres tett elkövetése után elmenekült. A csendőrség nyomban üldözöbe vette és ma reggel Körösbökény határában meg is találták — halva. Lukács a Körösbe hajló egyik fűzfára felakasztotta magát. Jelentést tettek az aradi ügyészségnek ahonnan Pogányi Nándor ügyész a törvényszéki orvosokkal a helyszínre utazott a boncolás meg-ejtése végett.

— Siketnémák házassága. A Siketnémák Lapja írja ezt az érdekes házassági hírt: Weisz Dávid sorstárs, a Magyar Siketnémák-Kör tagja e hónap 4-én tartotta esküvőjét a rombach-utcai izr. templomban Weisz Antónia kisasszony sorstársnővel, kik iméntetünk növendékei voltak.

— A lovak közé esett. Merle József óthalmi (glogováci) gazda szénát hozott be Kladeváról. Paulisnál egy lejtőn a lovak megbokrosodtak és elrohantak a kocsiával. Merle a lovak közé esett és a kocsi kerekei átgázoltak rajta. Beszállították Óthalmra, ahol ma reggelre meghalt.

— Elveszett egy ezüst ridikül a Deák Ferenc-, Weitzer-, Kazinczy- és Kölessey-utca vonalán. Ha a megtaláló Seidner Frigyes dr. Deák Ferenc-utca 32. számú lakására elviszi, illő jutalomban részesül.

— Nem fáj a lábam! A mióta Moskovits anatómiai cipőket viselek. Ezt gyakran lehet hallani, mióta a Szabadságtéren megnyitott a Moskovits cipőgyár aradi fiókja. Erősen lábakra a legalkalmasabb viselő, mert az Anatómiai cipőben a láb nem szorul, hanem természetesen alakjában fekszik. 2331

— 60 kötet könyvet havi 1 K. 40 f.-ért és 180 hangjegyet havi 2 K. 40 f.-ért ad kölcsönbe Kerpel Izso kölcsönző intézete, Aradon. Ugyane a cégnél megjelent egy „Bélyeg-tartó vadomecum“, mely ügyvédeknek nélkülözhetlen. Ára K. 1.20. 2332

— Francia illkőrök legbiztosabb készítése, — házilag a likőr aroma 1 üveg 60 fillér volt és Weisznál. 1450

Elutazás előtt óvja meg ruháit

Moly-kár ellen

az éveken át kipróbált és egyetlen biztos hatású

„RADICAL“

molyirtó porral, kapható —30, —50 és 1 koronás dobozokban
kizárólag

HÁNZU NESTOR

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer-János-u. 2.

Évente sok pénzt takarít meg, ha Drogeria szükségleteit állandóan fenti cégnél szerzi be. — Gyógyárak, kötszerek, háztartási cikkek, illatszerek, valódi és saját gyártmányú kölni-vizek, finom szappanok, arc-cremek, szájszerek, fogpaszták. — Nagy választék fűszerek, hajtak és hajkefékben. 2331

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— — — 247
Szerkesztőség (csak éjjel használható mulatóhely)	— — — 151
Kiadóhivatal és hirdetői osztály	— — — 151
Nyomda	— — — 151

Maidt és Schredt

angol ural dívat és fehérnemű különlegességek üzlete

Arad, Andrásy-tér 17.

(Reinhardt-ház.)

Ajánljuk dusan felszerelt áruvárukat, hol a legdivatosabb átmeneti könnyű angol felöltőket: 40 koronától, valódi panama kalspok 11 koronától, eső gummi kabátok 30 koronától, Ia. Fehér és színes ingek 3.50 koronától stb. kapható nagy választékban. 2168

Szolid kiszolgálás! Városi és megyei telefon 765.

Hideg vízben

A Hattyuszappon (Szállítási szilárd köleszappan) több habot és intenzívebb mosási erőt fejt ki, mint bármely más szappan meleg vízben. Ez nagyon fontos már csak azért is, mert finom szővedékek csak hideg vízben moshatók. Ennek folytán a Hattyuszappon párolt, különlegesség gyapjú, eelyem, csipke és finom fehérneműk mosására.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

A munkaadó és tanulója közötti jogviszony.
Az utóbbi időben az aradi ipartestület tagjai sűrűn fordultak panasszal a testület előjáróságához, majd pedig az iparbatóságához tanulóik ellen. Az ipar-törvény csak nagy általánosságban írja körül azt a viszonyt, mely a tanítómester és a tanulója között a leszegődtetés alkalmával keletkezik és ezért az ipartestület előjárósága körülbelül hetven szakaszból álló szabályrendeletet dolgozott ki, mely azt az igen fontos kérdést minden vonatkozásában megoldani törekszik. Minthogy szabályrendelet alkotójoga csak a törvényhatóságnak van, az ipartestület úgy akarja életbeléptetni az intézkedést, hogy a város tanácsa révén a közgyűlés által akarja azt megalkotítani és kihirdettetni. A tervezet megbeszélésére hétfőn érkezik lesz az ipartestületben. A kérdés megoldása nem oly egyszerű, mint a miyennek látszik. Kétséges, vajjon a törvényhatóságnak van-e joga munkaadó és munkás között felmerülő kérdések megoldására és az ő feladatai közé tartozik-e ilyen szabályrendelet alkotása?

Ujradí gabonavásár.

— az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujradí, június 20.

Noha ezidőszakra az időjárás kielégítő, az utóbbi napok hatása alatt — mint mondják — a vetések visszacsúsztak, akadnak helyek, ahonnan rozsda-bérek érkeztek. A gabonauzlet irányzata a kedvezőtlen kilátásokra szilárd.

Elkel a mai piacon:

400 mm. buza	11.60—11.70
400 mm. tengeri	6.50—6.60
Zab	8.70
Arpa	8.20
Rozs	8.20

Az árak ötvenkilogrammonként, koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távlati tudósítás.

Budapest, június 21.

Amerika 1/4-el magasabb. Kínát, vételtől gyenge. 1/2-es mm. 5 fillérrel magasabb.

Az árak 50 kilonként számolva:

	Dél	2 órai
ár	ár	ár
Buza 1911. októberre	11.93—11.94	11.97—11.97
Buza 1911. április	12.23—12.24	12.27—12.28
Rozs 1911. októberre	9.39—9.40	9.43—9.44
Tengeri 1911. júliusra	7.19—7.20	7.23—7.24
Zab 1911. októberre	8.31—8.32	8.31—8.33

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

Június 20.

Magyar aranyjárdék 40/0	111.90
Magyar koronajárdék 40/0	91.05
Magyar koronajárdék 3 1/2 0/0	80.00
Magy. földteherm. kötvény 40/0	91.75
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	94.75
Magyar nyereséjsorsjegy kölcsön	216.—
Tiszasab. és szegedi sorsjegy kölcsön	150.—
Osztrák járadék papírban	92.45
Osztrák járadék ezüstbe	96.45
Osztrák járadék aranyban	116.50
Osztrák koronajárdék 40/0	92.25
1880. évi osztrák államsorsjegy	161.—
Osztrák-magyar bankrészevény	19.42
Magyar hitelbank-részevény	939.50
Osztrák hitelintézeti részevény	652.—
Osztr.-magy. államvasuti részevény	755.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.—
Német birodalmi márka	117.52 1/2
London vista	240.07 1/2
Páris vista	94.87 1/2
20 márkás arany	23.50

A Temesvári Lloyd-Társulat.

Terményesarmokának hivatalos árjegyzése.

Távlati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként koronák értékben.)

1911. Jun 20

Búza (székvány-művelés)

75 kilogrammos	11.40—11.45
76	11.40—11.60
77	11.65—11.70
78	11.70—11.75

Búza (Temesvári keresk. ár)

75 kilogrammos	11.80—11.85
Rozs	8.20—8.25
Arpa	8.00—8.1
Zab	8.70—8.70
Tengeri	6.75—6.85

Budapest-Kőbányai sertéskereskedelem

— Jun. 21. —

Magyar állami sertés: Ózka 2000 párónként 100 fillérrel, közép páros 300—400 kilogrammra emelkedő súlyban — 11 fillér; közép páros 100—150 kilogrammra emelkedő súlyban — 10 fillér; fiatal nőstény párónként 330 kilogrammra emelkedő súlyban — 10 fillér; fiatal hím párónként 251—260 kilogrammra emelkedő súlyban — 17 fillér; fiatal hím párónként 171—174 fillér; fiatal hím párónként 250 kilogrammra emelkedő súlyban — 16 fillér.

Sertéselészettel jun. hó 16. napján volt készlet 2688 darab, jun. 19. napján készlet 72 darab, jun. 19. napján elszállított 105 darab, június 19. napján maradt készletben: 27850 darab. A húsos sertés árait irányzata csendes.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NYÁRI SZÍNHÁZ.

Aradon, 1911. június 21-én este 8 órakor.

Rátkay Márton a Király Színház művészenek vendégfelléptével:

Szép Heléna.

Operette 3 felvonásban. Írták: Meilhac Henrik és Halévy Lajos. Zenéjét szerzte: Offenbach Jakab.

SZEMÉLYEK:

Páris Priamós Huszár K.	Orestes, a fiúk Harmath J.
Menelaus Rátkay M.	Cchalchas Helai J.-né.
Heléna, nee Dióssy Nusi.	Achilles Kulcsár L.
Azameumon Ladizslay J.	Isó Ajax Dely Lajos.
Clytemnestra B. Kőrösi.	Hidik Ajax Vass Jecó.

Kezdetek este 8 órakor.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrásy-téri új Lloyd-palotában.

Urania Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Ma, szerda 1911. június 21-én:

1. Angolország pénzverője. Helyszíni felvétel. — 2. Jack szerélt ker. Életkép. — 3. Az apa, mint udvarló. Vigjáték. — 4. A rózsák csodája. Dráma. — 5. Svéd királyi vadászat, remek portkép. — 6. Játék két ember sorsával. Dráma. — 7. A fatális ébresztő óra. Vigjáték. — 8. Haladatlanság. Dráma. — 9. Megállj csak fiam, megkaplak még. Kacagtató.

Előadások délután 6 és fél órától.

Utolsó előadás este 11 óráig.

Helyárak: Páholy ülésenként 1 kor. Zártszék 1 kor. I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fillér.

A hölgyek kéretnek a nőstőten kalap nélkül megjelenni.

Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél.

Saját zenekar.

URANIA

mozgófénykép színház.

(Baró Simonffy-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma, szerda 1911. június 21.

1. Japán birkózó-verseny. Természetutáni látványosság. — 2. Az erkölcsbűn. Humoros. — 3. Hűség a sirig. Szenzációs dráma. — 4. A babonás Mörk. Bohózat. — 5. Jedokina sport. Látványosság. — 6. Rafael. Történelmi dráma. — 7. Hazi béke. Bohózat. — 8. Pathé zsurnál. Aktualitások mozgófényképekben. — 9. Parasztfurradalom. Az 1358-iki parasztlázadás szenzációs megörökítése.

Előadások d. n. 6 órától kezdve este 11 óráig.

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fillér, III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér, V. hely 20 fillér.

Ruhátár. — Buffet.

Az előadások tartama 2 óra.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

NYILTTÉR.*

Felhívás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget tisztelettel tudatni, hogy helyben Deák Ferenc-utca 18. sz. a. lévő Szarvasi első hengerműmalmom lisztraktárát és házi kenyérsütődjét megvettem és azt folyó hó 1-én átveszem. Kérem a fenti cég hitelezőit, követeléseiket folyó hó 31 ig levéllileg bejelenteni. A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, maradok kiváló tisztelettel Deutsch Rezső. Lakás: Edelspacher u. 19.

Telefon 633. szám.

Fischer Armin

szobafestő és mázoló-mester

Vörösmarty-utca 3. sz.

Elvállal szobafestő és mázoló-munkákat leg egyszerűbb kivitelű legdiszesebbig, továbbá természetes fautáztatásokat (floreozást) színes üvegekkel kirakott gipszfestést úgy helyben, mint vidéken.

101

Gyönyörű

festőminták

kaphatók

30, 40 és 50 fillér kölcsöndíj fejében 2398

Décsi Géza

könyv- és papirkereskedésében.

Hunyady-palota. (Forray-u.)

Nyilttér.

Bevásárlásnál ügyeljen a fenti törv. bej. eredeti csomagolásra, hogy értéktelen utánzatot ne kapjon.

„CHANTECLER”
a legmegbízhatóbb és legkellemesebb hyg. fűzőszer. 1 eredeti doboz (6 drb) tartállyal vagy anélkül K 2:50. 6841

Aradon kaphatók: Vojtek Kálmán gyógyszer-tárában, Vojtek és Weisz gyógyszerunagykereskedésében és Hegedűs Gyula pipere és illatszerek kereskedésében.

Főraktár Magyarország és Ausztria részére:

DIAMANT ÉS MÉREI

Budapest, VII., Nefelejts-utca 15. Telefon 21—51.

Világhírű
amerikai
és angol

sandalcipők

óriási választékban, előnyös
gyári áron árusít, csak 2541

Kutányi J.

Arad, Vörösmarthy-utca 1. Telefon 335.

6975

Fürdő!

a Simay gőzfürdőben levő

uszoda

a nagyérdemű közön-
ség rendelkezésére áll
déli óráktól fogva. ...

Idényjegy 20 korona.
10 drb. abbonama 4 kor.
4 drb. abbonama 2 kor.

Gyermekek uszásra
tanításáért és azok
részére 20 K. 2646

Zám (Hunyadmegye)

Klimatikus üdülöhely. Vasutállomás. Posta, távirda Interurban. Telefon a szállodában.

Remek park áll vendégeim rendelkezésére. — Gyönyörű kiránduló helyek. Fenyves és bükkerdők a szállodától 10 percnnyire.

Hideg és meleg fürdők a szállodában, valamint fürdés a szabad Marosban kelő felügyelet mellett.

Pensio 5 korona naponta, melyben foglal-tik lakás, elsőrendű étkezés, világítás. Gyermekek 10 éven alul a felét fizetik.

Bővebb felvilágosítással szolgál

Schmidt Antal,

szállodás.

2581

Lapkihordónők

**azonnal
felvétetnek.**

Cim a kiadóhivatalban.

Csak néhány napig.

GRAND CIRCUS

COLOSSEUM HORVÁTH

2605

a Béla-téren.

Június 21-én, szerdán

nagy megnyitó előadás.

22-én csütörtökön, 23-án pénteken, 24-én szombaton, bezárólag 25-én vasárnap tartatnak meg az előadások.

Magyarország legnagyobb cirkuszvállalata.

A cirkusz 2500 ember befogadására képes,

Csak fővárosi attrakciókból van a műsor összeállítva.

TOM JACK

a jegykirály, hófehér hajjal és vörös szem-mel az amerikai billi-estőrő, aki képes a reá alkalmazott csendőrségi és fegyvári billi-estőrőket és többoldai kényszerző-bonyokat magáról eltávolítani. A közönség szeme előtt magát kiszabadítani. 1000 koronát fizetnek annak, aki mutatványomat utánolni tudja.

Az előadás kezdete este fél 9 órakor. Pénztárnyitás 7 órakor.

Helyárak: Páholy 5 személyre 15 kor., páholyülés 1 személyre 3 korona. Zártzék (számozott) 2 korona. I. hely 1:60 kor., II. hely 1:40 kor., III. hely 1:20 kor., IV. hely 1 kor., V. hely 80 fill., VI. hely 60 fill., katonáknak és 10 éven aluli gyermekeknek 30 fill. 10 éven aluli gyermekek szülőik kíséretében minden helyen a belépti-díj felét fizetik, kivéve a számozott zártzékot.

Jegyek válthatók egész nap a cirkuszi szalonkocsi pénztárban.

Nagyérdemű közönség! A mi vállalkozásunk Magyarországon első helyen áll. Műsorunkon teljesen elsőrangú különlegességekből van összeállítva. Nem amerikai reklámmal dolgozunk, hanem szenzációs mutatványaink a világon a legelső helyen álló művészek által lesznek bemutatva.

Plesz A. titkár.

Horváth J. igazgató-tulajdonos.

Mindenki csak

Floor Polish-t

kérjen, mert a

Floor Polish butor beeresztő fényesítő,
Floor Polish parketta és festett padló fényesítő,
Floor Polish bőr butor fényesítő,
Floor Polish linoleum fényesítő,
Floor Polish lószerszám puhító és fényesítő,
Floor Polish cement és mozaik fényesítő,
Floor Polish sok egyéb másra kitűnő szolgálatot tesz

Kapható öt színben: fehérben, sárgában, barnában, mahagoniban és feketében 4, 2 és 1 koronás, valamint 50 filléres dobozokban

Németh J.

festék nagykereskedésében

Aradon. Főüzlet: Lázár Vilmos-u.

Fióközlet: Árpád-tér 5. szám.

Városi és megyei telefon 819. szám.

Vidéki megrendelések gyorsan és kielégítően lesznek elszállítva. 2383

Deutsch Anna

tisztelettel értesíti a n. é. hölgy közönséget, hogy budapesti utjából visszatérve Weitzer János-
u. 17. sz. alatt **I. emeleten**, angol és francia
leány és tñ gyermek ruha divat termet nyitott és
kéri a n. é. hölgyközönség becses pártfogását.

2158

Költözködők figyelmébe!
Villamos világítási berendezéseket
csillárokkal
együtt kedvező áron feltelek
= mellett szerel és szállít = 1789
KOCH DÁNIEL
villamoscsapó és telefonberendezési vállalat
Arad, Deák Ferencz-u. 42.

Eladó korcsma- .. üzlet. ..

Egy jóforgalmu, egész város rész-
ben egyedül álló, jól berendezett
korcsma pincével, 3 holdas vete-
ményes kert és fedett tekepálya
más vállalkozás miatt azonnal eladó.

Ugyanitt jókarban levő
transport-hordók

50-800 literig teljes pincefelsze-
reléssel együtt eladó. — Bővebbet
Zimándi utca 2. sz. alatt (vasuti
uj fűtőház mellett). 2757

Vásári hirdetés.

Arad szab. kir. város tanácsa
ezennel közhirrre teszi, hogy Aradon
a nyári országos vásár 1911. év
június hó 30-ik napján veszi kezde-
tét és 5 napig, vagyis 1911. év
július hó 4 ig bezárólag tart.
Arad, 1911. június 6.

A városi tanács.

Építetők figyelmébe!

Csobán Tivadar
építészeti irodája.

Arad, Deák Ferenc-utca 20a. sz.

Van szerencsém értesíteni az
építetők közönséget, hogy az épi-
tészeti téren mindennemű mun-
kálátokat, ugymint:

tervezéseket, új építkezést,
régí épületek átalakítását

ugy helyben, mint vidéken a leg-
jutányosabb árban készik.

Tisztelettel:

Csobán Tivadar,

építész.

Alkalmi vételek és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstneműekben, Arad legnagyobb
óra- és ékszerraktára

Deutsch Izidor

órák és ékszerész

Weitzer János-utca, Minorita-palota

1844

Zálogcédulák

arany és ezüstneműek, gyémánt és bril-
liáns tárgyak a legmagasabb árban meg-
vételnek vagy más tárgyakra átcsereitelnek

TELEFON 439.

TELEFON 438

Izraelita Fiminternátus

Arad.

Chorin Áron-utca 1. szám.

Az intézetben a jövő tanévre még
egy pár gyermek elhelyezést nyer-
het. Szintugy gyenge- és magán-
tanulók összevont vizsgálatra is-
mérsékelt díjazás mellett, felelő-
séggel előkészítettnek. Tessék pros-
pektust kérni. — Az intézet az összes
iskolák közelében van. A növen-
dékek szigorú felügyelet alatt ál-
lanak és tanulmányaikban jeles
tanerők által előkészítettnek. Ki-
vánatra az internátus készséggel
küld prospektust. 2625

Erdei vasutak!

18 darab vasból készült tűzifa-szállító kocsi és
8 darab hosszú-szállításra alkalmas vas íkerkocsi
kézpénzért olcsón eladó.

Kérdezősködések „Erdi vasut” jellege alatt e lap
kiadóhivatala továbbít. 6837

NE FOGADJON EL MÁ-Á-ÁST!

CSAK ÓRIÁS
**FEDAK-
CIPŐKRÉM**
30 FILLÉRÉRT

Tyükszemétől

mindenki megszabadul a
Hajós-féle Anagallin hasz-
nálata által, nem piszkít,
nem ragadós, kezelése igen
egyszerű. Ára egy üvegnek utasítással együtt **70 fillér.**

Szab és kézizzadás

azonnal és teljesen
elmúlik ha az izzadó
részeket „Peppo”-
val ecseteljük. A
mirigyeket kiszáritja, a váladékot megszünteti és tökéletesen
szagtalanítja. — Egy üveg ára utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

kiirtása a legmegfelelőbb módon
és teljesen „Phenolsav”-val
eszközölhető. A butorokat nem rontja,
a poloskának még a petéit is
kiirtja. Szaga nem kellemetlen s kezelése rendkívül
egyszerű. Egy üveg ára 70 fillér.

Legjobb fekete

Hajfestő

a „MELOGEN” Egy
pár perc alatt bármely ha-
jat vagy bajuszt a legszebb
állandó fekete színre lehet
festeni, anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára
421 **2 korona.**

Kitűnő amerikai

gummi

a „NITER” 6 darab egy
eredeti fémdobozban **2
korona.**

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárban ARAD,
Andrássy-tér 22. sz.
s megyeházzal szemben. —

Városi és
megyei
telefon
819.

N é m e t h J.

Városi és
megyei
telefon
819.

festék, lakk- és olaj nagykereskedése.

Főüzlet: Lázár Vilmos-utca ARAD Fiók üzlet: Árpád-tér 5.

Főhivom a tisztelt helybeli és vidéki nagyközönséget, hogy festék szükségletét addig be ne szerezze, míg árjegyzékem át nem tekintli.

Árjegyzék:

Kétszer főzött lenmagolaj firnisz	100 kiló
Igen jól száradó alapozó firnisz	K. 140
Vajfinomságra őrlött olajfesték	K. 100
Fehér olajfesték	K. 80
Szürke olajfesték	K. 100
Minimum olajfesték	K. 90
Cinoborpiros olajfesték	K. 90
Terpentin orosz	K. 130
Terpentin lengyel	K. 84
	K. 76

Nagy raktár

Linoleum és Bernstein padló
lakkokban.

Linoleum 1 kgr. doboz E jegyű	K. 2.00
Linoleum 1 kgr. doboz F jegyű	K. 1.60
Linoleum 1 kgr. doboz V jegyű	K. 1.80

Email lakkok minden színben.

5, 8, 2, 1, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, kgr. dobozokban
kilonként 2 kor. 40 fill.

Ajánlom olajfesték helyett

színes kátrány festékeimet.

Kapható piros, zöld és barna színben, ke-
ritések, fa zsindelyes tetők, pajták és ólak
befestésére igen alkalmas.

Piros	Zöld	Barna
48 korona	56 korona	40 korona

Kátrányos tető lemezeket és elszigetelő
lemezeket szállítok minden vastagságban.

Cséplőgéptulajdonosoknak és
gépészeknek ajánlok

kazán festéket

minden színben, kilonként 5 koronáért.

Gép- és henger olajok
árjegyzéke.

Valódi amerikai Vacuum henger- olaj, melynek használata a legmaga- sabb nyomású hengereknek nélkülö- lözhetetlen	100 kiló
Motor hengerolaj	K. 90
Orosz baku vörös színű kenő olaj	K. 70
Belföldi kenő olaj	K. 50
Könnyű kenő olaj	K. 40
Sűrített gépenőcs kiváló finom	K. 35
Sűrített gépenőcs finom	K. 30
Kenő szappan vegytiszta	K. 20
Kocsi kenőcs kék és sárga kiváló finom	K. 18

Faggyu a napi árban.

Megrendelések a lehető leggyorsabban lezár-
nak elszállítva. 2381

Gyors és pontos kiszolgálás!

MÜLLER J. ÉS FIA

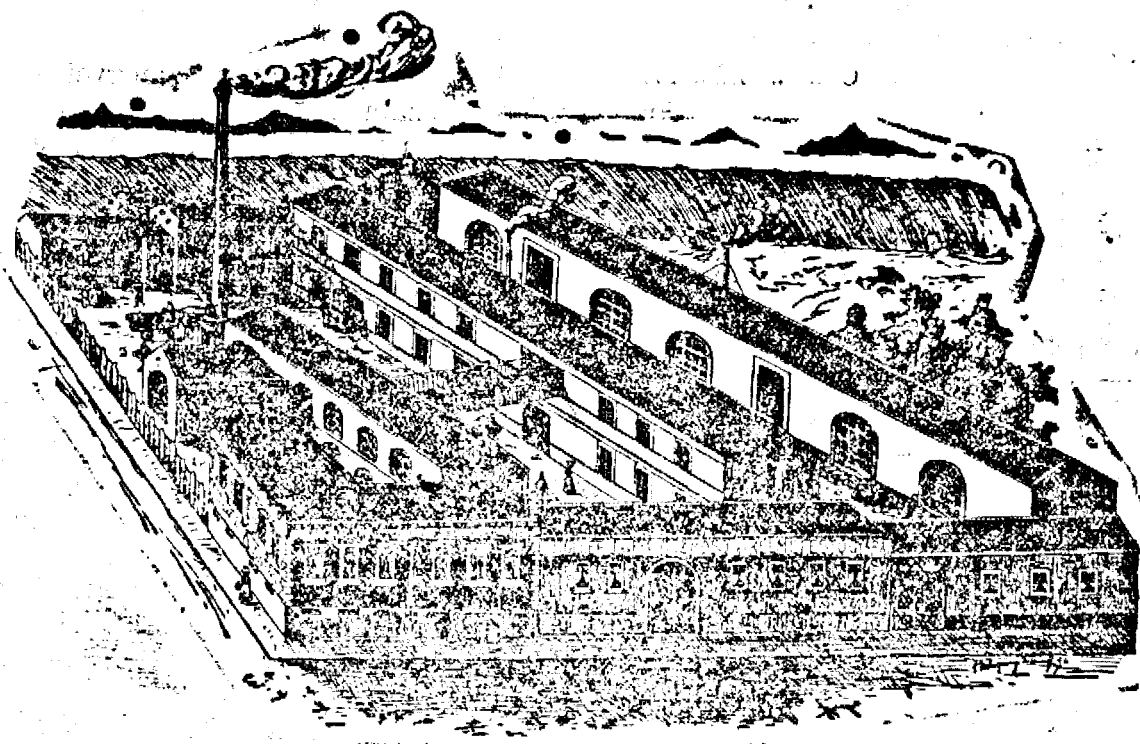
ruhafestő, vegytisztító és fehérnemű gézmosógyára

Aradon, gyár és iroda: Tököly Imre-utca 38-40-42.

Alapítva:
1858.

Telefon szám
459.

Mindenmü
férfi és
női fel-
öltőket
és
ruhákat
egészben fest,
vagy vegyileg
tisztít.

ingeket, gallé-
rokat, kezeli-
ket, házi ruhát,
kelengyékstb.
hőfehérre
(minden maró-
szer kizárása-
val) mos és fé-
nyesen vasal.

Helybeli gyűjtőtelepek: JÓZSEF FŐHERCEG-UT 11. SZ., FORRAY-UTCA 20. SZ. ÉS ASZTALOS SÁNDOR-UTCA 2-3. SZ.
Videki gyűjtőtelepek: DÉVA, BRASSÓ, GYULAFEHÉRVÁR, SEGESVÁR, VAJDAHUNYAD ÉS SZÁSZVÁROS.

Szíves pártfogást kér kész szolgálattal MÜLLER J. ÉS FIA.

Postaküldemények gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Rendkívül olcsó árak!

Rendkívül olcsó árak!

Gőzséplőkészlet

6 lóerejű Ruston-Proctor

gyártmányu, igen olcsón eladó. 2497

Apró hirdetések.

Une dame Anglaise cherch

donner des leçon en Anglaise.
English lady requires to give English lesson Miss Smith Weitzer
János-u. 15. 2775

Jó házi koszt

kapható házban és házon kívül,
Szabadság-tér 22., Színházépület,
I. emelet jobbra. 2787

Elegáns bérautók

turára, napra, órára Szabadságtér
17. sz. Telefon 816. 2728

Használt írógépek

gyárilag javított állapotban bému-
latos olcsó árban kiadásit-
tatnak. Lukács Rezső, írógépüzlet
Luther Márton-utca 1. szám. 2426

Confetti,

lampion, serpentin olcsó áron kap-
ható Pichler Sándor könyv-, papír-
és írószekereskedésében Arad,
Szabadság-tér 1. sz. — Egyesüle-
teknek tömeges vételnél árkedvez-
mény. 2551

Kiadó lakás és butorozott szoba

Egy 3 utcai szoba és alkoból
álló lakás az első emeleten, és hoz-
závaló mellékhelyiségekkel a Szt.
Pál-utca 3. sz. házban augusztus
hó 1-re kiadó. Ugyanott az első
emeleten egy kényelmes két abla-
kos butorozott utcai szoba külön
bejárattal július hó 1-re kiadó.
Bővebbet a háztulajdonosnál a
házban. 2777

Egy jó forgalmu

vendéglő, Arad vagy vidékén, vé-
telre vagy albérlésre kerestetik.
Cím a kiadóban. 2698

Egy évek óta fennálló

szatócüzlet italmérés, trafik, dena-
turált-szesz és belyegeladási enge-
délyekkel egybekötve jó vevő kör-
rel, más vállalat miatt eladó. Cím a
kiadóhivatalban. 2698

Eladó.

A piac közelében egy forgalmas
utca mellett levő teljesen új, jól
jövődíszített adómentes ház. Parque-
tázott modern lakás, fürdőszoba,
villanyvilágítással és szép kert,
termő fákkal. Bővebbet a kiadó-
hivatalban. 2778

Ügyes, fiatal bolti szolgál

és kifizető fiú, üzletben alkalma-
zást nyernek. Ugyanitt 2 kifogás-
talan villamos ilylampa jutányosan
eladó. Kerpel Izsó könyv- és papír-
kereskedése, Aradon. Telefon 885.
2774

Eladó egy 5 lóerejű

cséplőkészlet, 1910. évben készült
a Magy. Áll. vasuti gépgyárban.
Cím a kiadóhivatalban. 2760

Új házak eladása.

Fejsze-utca 3. számú telekből el-
osztott Demeter-utca 18/a. számú
sarokház egy 3 és egy 2 szobás
lakással üzletnek is alkalmas,
továbbá a Demeter-utca 18/b és
18/c számú különálló 3 szobás la-
kással bíró új házak 15 évi adó-
mentességgel eladók. Bővebbet
Frick József építésznel. Telefon
329 vagy d. e. fél 8—9 ig, d. u.
fél 2—8-ig Heim Domokos-utca
8. szám alatt. 2771

Lakások kiadók.

Gróf Apponyi Albert (nagy körut)
8. számú házban egy külön álló 4
szobás földszinti lakás f. év no-
vember 1-re. — Tökölly-tér 6. sz.
házban egy 3 szobás II. em lakás
f. év november 1-re, de áthelye-
zés miatt azonnal is átvehető. —
Szent István-utca 10. sz. házban
egy különálló 2 szobás új udvari
lakás f. év augusztus 1-re. 2772

2 ügyes

eladó a cipő szakmából felvétetik.
Ajánlatok „Mercur” jelige alatt a
kéretnek kiadóhivatalba. 2740

Karácsonyról

viisszamaradt legdivatosabb doboz
levélpapírok teljesen ép dobozok-
ban 25% engedménnyel lesznek
kiadásitva Ingusz I. és Fia könyv
és papírkereskedésében Andrásy-
tér 16. Maurer-féle kilométer auto-
mobil- és kerékpár térkép ára 60
fillér. 555

Intelligens

uri családnál négy diák teljes el-
látást kaphat. Cím a kiadóhiva-
talan. 2780

Nagy Sándor

szobrász

Arad, Kossuth-utca 4. sz.

(Mátróvitiz kőfaragó telepén.)

Készít művészi kivitelű fi-
gurális és dekoratív

szobrász munkákat

u. m.: portrékat természet és
fénykép után, síremlékeket,
mindenemű iparművészeti tár-
gyakat, modern épület, díszítő
szobrászmunkákat, terakotta, kő,
gipsz, cement, stb. anyagokból
és azok javítását elvállalja
legolcsóbb árárt. 4407

Megtekinthető Helfert Péter- nél Ujarad, Pásztor-utca. ...

2497

Arra nézve felvilágosítást nyújt:

Kállai Lajos Budapest, Gyár-u. 28.

1869—1911. tkv. sz.

Árverési hirdetményi kivonat

Az ujaradi kir. járásbíróság
mint tkvi hatóság közhírré teszi,
hogy dr. Fischer Jenő aradi ügy-
véd által képviselt Pollák Sándor
aradi bej. cég végrehajtónak
Fekete Istvánné szül. Nagy Teréz
munári lakos végrehajtást szenved-
tett elleni 480 kor. tőkekövetelés
és jár. iránti végrehajtási ügyében
az ujaradi kir. járásbíróság terü-
letén lévő a munári 115. sz. tkv.-
ben A. + 1—2. sorsz. 434, 408 hrsz.
alatt Fekete Istvánné szül. Nagy
Teréz nevében álló ingatlan 1845
kor. kikiáltási árban, Munár köz-
ségben 1911. évi július hó 13-ik nap-

ján d. e. fél 9 órakor birói végre-
hajtási árverésen el fog adatni.

Az árverési feltételek ezen tkvi
hatóságnál és Munár község
előljárásiágánál tekinthetők meg.
Ujarad, 1911. évi március
29-én.

Kovács, s. k.
kir. járásbíró.

2759

Csillárok, Villamos felszerelések

legolcsóbban

Diamant-nál

Atzél Péter-utca 2. (Aradban).

Arlejtési hirdetmény.

A kisszentmiklósi róm. kath. hitközség egy tanteremből
és tanítólakásból, valamint melléképületekből álló iskolaépület
építésére ezennel pályázatot hirdet, mely árlejtés folyó évi
június hó 29-én délután 3 órakor a róm. kath. leányiskolában
fog megtartatni, a következő feltételek mellett.

1. Az árlejtés zárt ajánlatok útján ejtetik meg.
2. Árlejtő köteles a kikiáltási árnak, mely a költségvetés
szerint 16.219 kor. 94 fillérnek 5 (öt) százalékát készpénzben,
vagy elfogadható értékpapirban az ajánlathoz mellékelni.
3. Ajánlatokat folyó évi június hó 29-én délután 3 óráig
adandók be, s amelyek ezen határidő után érkeznek, tekintetbe
nem veendő.

4. Az építési tervrajz, költségvetés és az árlejtési feltéte-
lek a kisszentmiklósi róm. kath. kántortanító urnál megtekin-
thetők, ahova az ajánlatok is adandók.

5. Az árlejtésnél résztvevő árlejtők nem követelhetnek
semmiféle költség megtérítését.

6. A róm. kath. hitközség függetlenül az árlejtés ered-
ményétől, a munkálatokat azon vállalkozónak fogja adni, akihez
nagyobb bizalommal van.

Kisszentmiklós, 1911. évi június hó 20-án.

2778

Az iskolaszék.

Arlejtési hirdetmény.

A főtisztelendő egyházmegyei szentszékeknek 2633—1911.
sz. határozata alapján f. évi június 12/25. napjának d. u.
3 órájára a mácsai gör. román felekezeti iskola helyiségében
fokozatos árlejtési hirdetményi pályázat iratik ki a kisjenői
esperességhez tartozó mácsai gör. kel. román tem-
plom és iskola renoválására.

1. A templom renoválására a kikiáltási ár 5892 kor.
2. Az iskola renoválására a kikiáltási ár 6499 kor. 55 fill.
3. A tervek és költségvetések megtekinthetők a helybeli
egyházi hivatalnál, miglen a feltételek az árlejtés megkezdése
előtt fognak kihirdettetni.

4. A pályázók tartoznak az árlejtés megkezdése előtt a ki-
áltási ár 10%-át mint bántpénzt készpénzben letenni.

5. A pályázók nem formálhatnak semmi igényt azért,
mert az árlejtésen megjelennek.

6. Az egyházközségi választmány fenntartja magának a
jogot, hogy tekintet nélkül az árlejtés eredményére, annak adja
ki a munkálatokat, a kiben legnagyobb erkölcsi és anyagi
garantiája lesz.

Kelt Mácsán, a gör. kel. román egyházközségi választ-
mánynak 1911. évi május 19.—június 1. üléséből.

Az egyházközségi választmány.

Petrila László s. k.,

lelkész.

2758